

Turismepotentialeplan for Hvide Sande & Søndervig

Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til by- og havnemiljøer – et nationalt demonstrationsprojekt

Juni 2014

HVIDE SANDE

KYSTTURISME

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

Vi investerer i din fremtid

Turismepotentialeplan for Hvide Sande & Søndervig

Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til by- og havnemiljøer
- Et nationalt demonstrationsprojekt

Udarbejdet for Ringkøbing-Skjern Kommune og Destination Ringkøbing Fjord
2014

Redaktion: Dansk Bygningsarv, Manto, Acore og AbsolutLandskab

Layout: Dansk Bygningsarv / Hvid Hverdag

BYG NINGS
ARV

MANTO

AB
SO
LUTLA
NDS
KAB

INDHOLD

1: INTRO.....	4
■ Indledning	6
■ Proces og resultater	16
■ Anbefalinger	22
2: HVIDE SANDE	30
■ Vision: Livet på kanten	32
■ Anbefalinger	34
■ Identitet & markedsføring	36
■ Oplevelser & erhvervsliv	42
■ By & landskab	46
■ Tre fysiske indsatsområder	56
3: SØNDERVIG	64
■ Vision: Den moderne badeby	66
■ Anbefalinger	68
■ Identitet & markedsføring	70
■ Oplevelser & erhvervsliv	76
■ By & landskab	80
■ Tre fysiske indsatsområder	88
BILAG.....	96

INTRO

KAPITEL 1

INDLEDNING

Vinteren igennem har op til 80 erhvervsledere taget del i et stort vækstgruppearbejde, hvor alle turismepotentialer i Hvide Sande og Søndervig er blevet grundigt gennemarbejdet.

Det har været en stor fornøjelse at følge det store engagement i det lokale erhvervsliv og mærke, at så mange brænder for udviklingen af destinationen. Resultatet ligger nu foran os i form af en potentialeplan, som udstikker kursen for, hvordan vi kan give vore gæster en sammenhængende oplevelse af alle de fantastiske steder og tilbud, der er hele vejen rundt om Ringkøbing Fjord.

Arbejdet er udsprunget af projektet 'Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til by og havnemiljøer', som er et demonstrationsprojekt i det tværregionale EU-projekt 'Oplevelsesbaseret Kystturisme'. Et projekt, der er muliggjort, fordi både Ringkøbing-Skjern Kommune og Region Midtjylland vil satse på turisterhvervet som vækstområde og dermed har stillet midler til rådighed til medfinansiering, både for dette projekt, men også for de mange andre projekter, som foregår nu og er med til

at understøtte turismeudvikling fjorden rundt og langs Skjern Å.

I dag sidder vi så med potentialeplanen, så det er egentligt nu, det store arbejde begynder. Det er nu, vi skal stå sammen og løfte i flok, for det er nu, vi i fællesskab skal føre visionerne ud i livet. Heldigvis føler jeg, at vi allerede er godt på vej, for erhvervet har fokus på, hvad udvikling af bymiljøer og branding betyder for den fortsatte vækst i destinationen.

Jeg glæder mig til, at vi i fællesskab skal udvikle Hvide Sande og Søndervig til endnu bedre feriebyer, så vi sammen kan løfte fortællingen - ikke bare om disse to kystbyer, men om hele destinationen, så endnu flere både danske og udenlandske gæster får lyst til at besøge os igen og igen, hvorved vi kan fastholde vores position som Danmarks største kystferiedestination. Kun fantasien sætter grænser for, hvad vi sammen kan udrette. Jeg vil gerne sige mange tak til alle jer, der har deltaget så aktivt, jeg ser frem til det fortsatte samarbejde.

Lykke Nielsen Høj
Turistdirektør
Ringkøbing Fjord Turisme

INDLEDNING

Danmark er ét af de lande i Europa, der har mest kyst per indbygger, og meget af det er bevaret i store strækninger af varieret, uforstyrret kystlandskab. Naturskøne kyster, gode badestrande og det bølgende hav er ét af de stærkeste turismemæssige potentialer vi har, og gennem en målrettet strategisk indsats, kan potentialerne omsættes til turismeprodukter af højeste kvalitet.

Hvide Sande og Søndervig er i den sammenhæng unikke. Begge byer har fantastiske strande, store varierede naturoplevelser og en nærhed til både hav og fjord, som giver rig mulighed for forskellige vandoplevelser. Hvide Sande er med den aktive havn og dominerende fiskeindustri en unik ramme, som sammen med byens tæthed og dens unikke placering, udgør en stærk og sansemættet kystby. Søndervig fortæller historien om den danske kystturismes fødsel og industrisamfundets længsel mod den rene natur, og er i dag en moderne badeby i en skøn tidslomme i klitterne. Tilsammen udgør de to byer en stærk by- og havnedestination på den jyske vestkyst.

Projektet

Demonstrationsprojektet "Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til by- og havnemiljøer" arbejder med de to mikrodestinationer Hvide Sande og Søndervig gennem en helhedsorienteret tilgang. Fokus har været at skabe sammenhæng og udvikling i det fysiske miljø, erhverv og service, og identitet og branding med afsætning i havnen som særligt potentiale for de to byer. Derudover har det været et formål at formulere projekter, der kan tiltrække investeringer og på sigt genere værditilvækst.

Destination Ringkøbing Fjord er via Ringkøbing-Skjern Kommune projektejere. Projektet har været drevet af en projektleder, som i samarbejde med et rådgivningskonsortium bestående af Dansk Bygningsarv, Manto, Acore og med Absolut Landskab som underrådgiver, har væretaget hele processen og de forskellige delelementer. Derudover har projektet været tæt koordineret med turistforeningen og en lokal, forankret styregruppe af aktører fra de to byer.

Demonstrationsværdis

Demonstrationsprojektet er del af projektet "Oplevel-

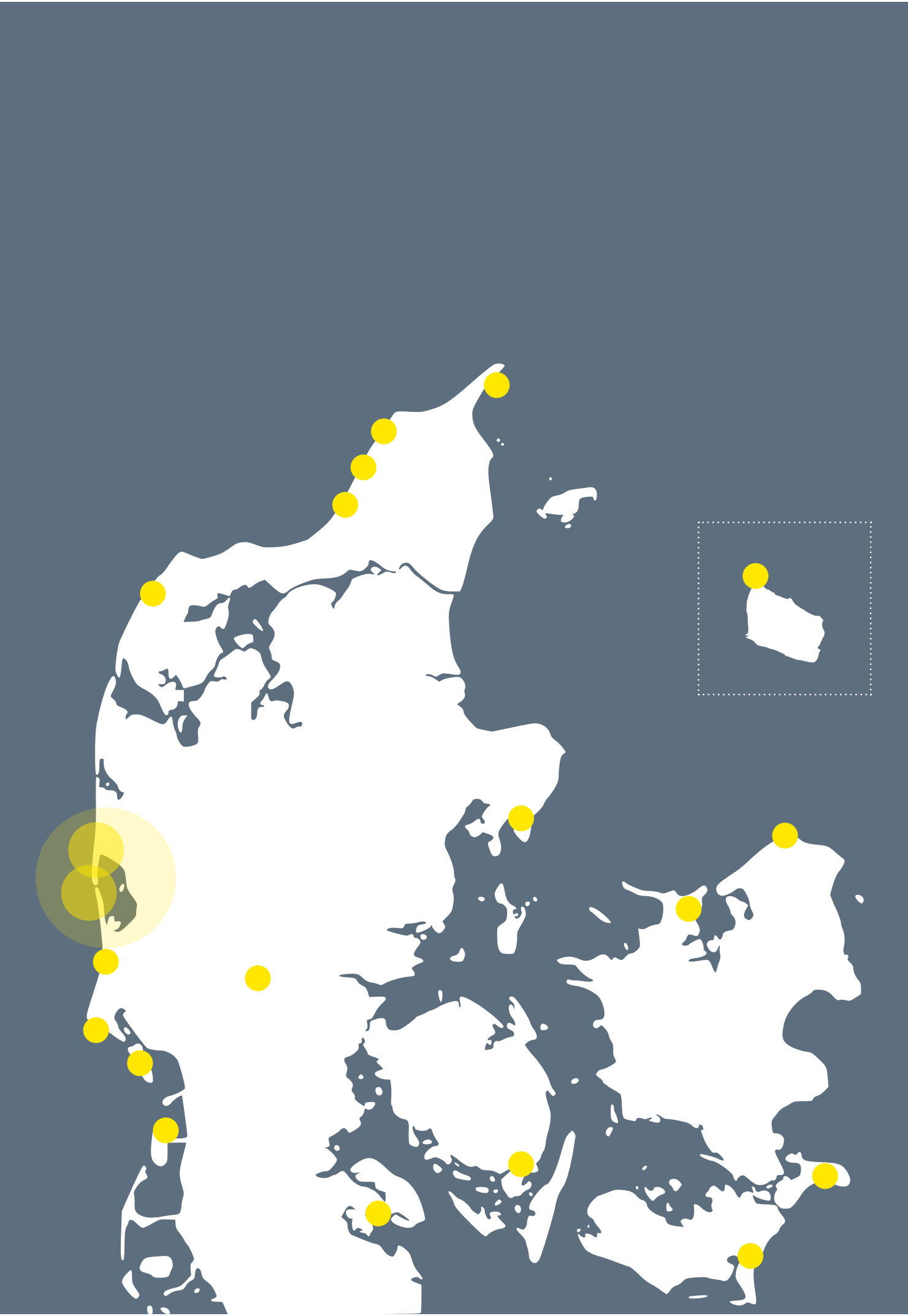
sesbaseret Kystturisme", som igennem de sidste par år har sat fokus på kystbyernes udvikling. Projektet er formelt forankret hos Videnscenter for Kystturisme (CKT) og består desuden af Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Syddanmark, Region Sjælland og Ringkøbing-Skjern Kommune. CKT har udpeget 20 særlige feriesteder og fem demonstrationsprojekter, som skal bane veje for nye måder at løfte den samlede oplevede kvalitet i de danske kystbyer.

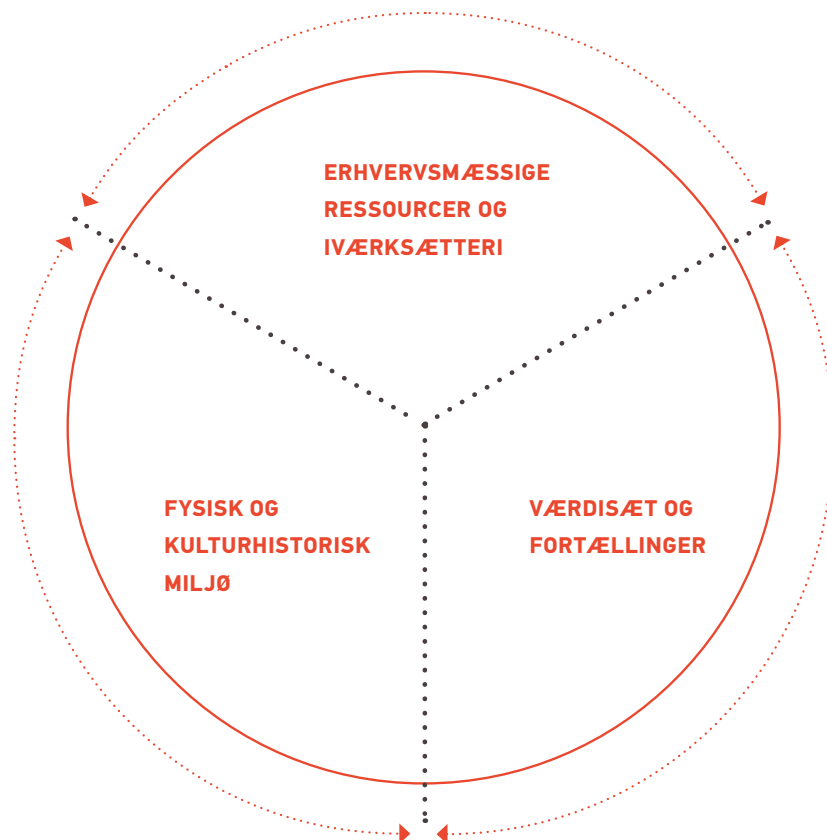
Som et af de fem demonstrationsprojekter har "Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til by- og havnemiljøer" haft til formål at generere viden og erfaring med kystbyudvikling, der overskrider det rent lokale og bidrager til metodeudvikling, erfaringsopsamling og viden i et nationalt regi, der skal komme andre kystferiebyer til gavn.

DEMONSTRATIONSPROJEKT & 20 SÆRLIGE FERIESTEDER

- "Oplevelsesbaseret Kystturisme" skal bidrage til en markant styrkelse af turismeproduktet og den kvalitetsoplevelse, som fremover skal danne basis for ny vækst. Projektet er placeret hos Center for Kystturisme (CKT).
- CKT har udpeget 20 særlige feriesteder. De 20 "fyrtårne" er valgt på basis af en større analyse af kystturismen jf. Kystturismen i Danmark.
- Hvide Sande og Søndervig blev valgt som et af fem demonstrationsprojekter og har by- og havnemiljø som tema.
- De fire andre demonstrationsprojekter er "Maritime naturoplevelser" (Sydfyn), "Naturoplevelser med fokus på kysten som servicelandskab" (Thy, Mols og vadehavet), "Smagsoplevelser" (region Midtjylland) og "Kulturoplevelser" (region Sjælland).

MODEL Potentialeplanen tager afsæt i et helhedsperspektiv, der ser på potentialer og synergier mellem det fysiske miljø, erhvervslivet og stedets identitet, værdier og fortællinger.

HVAD ER EN POTENTIALEPLAN?

En turismepotentialeplan er et strategisk redskab til udvikling af en destination. Den er baseret på det enkelte steds unikke stedsbundne kvaliteter og anviser en vision og en retning for en udvikling, der inddrager potentialerne i et steds historie, det liv, de lokale erhvervsmæssige og sociale kræfter, og det fysiske miljø, der danner ramme om stedet i form af bymiljøer og landskaber.

Stedsans – tre perspektiver på stedet

Potentialeplanen er udviklet ud fra tilgangen 'Stedsans'. Stedsans bygger på antagelsen om, at det fysiske miljø er en vigtig ressource i udviklingen af turismeerhvervet på den danske vestkyst. Udviklingen – og forståelsen – af det fysiske miljø bør derfor angribes som et strategisk parameter for vækst og kobles direkte med de lokale erhvervsmæssige ressourcer og oplevelser samt kystbyernes identiteter og værdier.

Hvad kan planen bruges til?

En potentialeplan bruges til at skabe en helhedsorienteret og fælles retning for udviklingen af en destination. Planen fungerer som pejlemærke for alle, der arbejder med og for udvikling af Hvide Sande og Søndervig og skaber et fundament for udarbejdelse af konkrete handleplaner og projekter. Den kan bruges som reference, når man skal udvikle og søge finansiering til nye projekter, og som besluningsgrundlag for nye idéer og initiativer.

Her kan du finde overordnede argumenter for dit projekt, og vise, hvordan det hænger sammen med den øvrige udvikling på stedet. Planen kan også bruges som inspiration og rettesnor for rådgivere og planlæggere til hvilke former, farver, historier og oplevelser, der bør tænkes i, når der udvikles nyt på netop dette sted.

Det fysiske miljø er en vigtig ressource i udviklingen af turismeerhvervet på den danske vestkyst.

Hvad indeholder planen?

Planen består af en vision, nogle overordnede principper og en række konkrete anbefalinger til, hvad der skal fokuseres på for at udvikle destinationen. Derudover redegør planen for projektets proces og erfaringer, og den sætter en retning for udviklingen, peger på vigtige indsatsområder og indeholder konkrete projektforslag og ideer.

SÅDAN LÆSER DU PLANEN

Potentialeplanen består af tre dele, som kan læses i en sammenhæng eller som selvstændige kapitler.

- Del 1 giver introduktion til projektets formål og baggrund, beskriver potentialer og udfordringer for turismen i Ringkøbing-Skjern og lister projektets proces, resultater og konkrete projekter. Sidst i introduktionen er samlet de tværgående anbefalinger til udvikling af Destination Ringkøbing Fjord og demonstrationsprojektets generelle anbefalinger til kystdestinationsudvikling.
- Del 2 og 3 indeholder potentialeplan for henholdsvis Hvide Sande (Del 2) og Søndervig (Del 3). Hver potentialeplan indeholder en VISION med principper og anbefalinger og tre kapitler, der analyserer og giver anbefalinger til udvikling af byens IDENTITET OG MARKEDSFØRING, OPLEVELSER OG ERHVERV og BY OG LANDSKAB.
- Sidst i kapitlet By og landskab er udpeget konkrete FYSISKE INDSATSOMRÅDER. Her gives inspiration og anbefalinger til fysiske tiltag og valg af farver, former og materialer, der ligger i tråd med byens vision, identitet og visuelle udtryk.
- Bagest i potentialeplanen findes en række bilag med uddybende beskrivelser af projekter, analyser og undersøgelser udarbejdet i processen.

TURISMEN I DESTINATION RINGKØBING FJORD

Med en samlet omsætning på 45 mia. kr. og 68.500 direkte og afledte jobs i Danmark, er kystturismen et betydningsfuldt forretningsområde i dansk turisme. 20 ud af alle 78 kommuner i kystturismen står bag halvdelen af det samlede forbrug, og her ligger Ringkøbing-Skjern sammen med Varde og de tre store kommuner i Nordjylland, blandt de absolut vigtigste spillere.

Men den danske kystturisme er også udfordret. Som en række analyser påviser, kommer de udenlandske turister ikke som tidligere, og konkurrencen fra feriedestinationer i udlandet bliver stadig hårdere. Turister i dag stiller stadig højere krav til kvalitet i både oplevelser, service og de fysiske rammer og har sammen med finanskrisen ramt de danske kystdestinationer med faldende besøgstal, lavere omsætning og tab af arbejdspladser til følge.

Også på Vestkysten er besøgstallet faldet – dog ikke helt så meget som andre steder i landet. Faktisk oplevede Ringkøbing-Skjern Kommune i 2012 det højeste overnatningstal inden for de sidste fem år, hvis man regner feriehusovernatninger med. Af kommunerne i Region Midtjylland kommer Ringkøbing-Skjern ind på 2. pladsen for kommuner med størst turismeforbrug, kun overgået af Aarhus.

Netop de mange feriehuse er et særkende ved Ringkøbing-Skjerns turismeforbrug. I 2012 udgjorde overnatninger i feriehuse 83 procent af alle overnatninger, og fra 2011-12 steg antallet af feriehusovernatninger med 3,4 procent, mens de øvrige overnatningsformer – hotel, camping og lystbådehavn – oplevede nedgang.

Mange udenlandske turister – lavt døgnforbrug

Beliggenheden ved havet og det store udbud af feriehuse tiltrækker mange udenlandske, og især tyske turister, der står for knap 64 procent af det samlede turismeforbrug i kommunen, mens danske gæster kun står for 27 procent (men udgør 52 procent af overnatningsbelægningen). De tyske turister kommer primært for at holde ferie, og kommunens andel af erhvervsturisme er relativt lille. Ud over overnatninger i feriehus tæller statistikken ligeledes en del overnatninger på campingplads.

Men overnatningsformen i feriehus og på camping betyder også, at den enkelte turist har et gennemsnitligt lavt døgnforbrug sammenlignet med kommuner, der har en stor andel af hotelovernatning og erhvervsturisme. Feriehuslejerne ligger i gennemsnit færre penge på typiske turismeprodukter som overnatning, restaurant, rejseservice og kultur og forlystelser. Feriehuslejerne kommer samtidig typisk i højsæsonen, og vejrforhold og uderumsoplevelser er vigtige parametre for deres valg af rejsemål og tilfredshed.

Natur, strand – og manglende kvalitet

I undersøgelser af turisters motiv for valg af rejsedestination peges især på naturoplevelse, strand, kyst og hav. Og netop på disse punkter bliver både Søndervig og Hvide Sande rost af sine gæster. Her er det særligt natur, strand og kysten, der fremhæves som de ypperligste kvaliteter, og de primære grunde til, at turisterne fortsat vælger de to byer som feriedestination.

Børnevenlighed fremhæves desuden også som et aktiv i begge bygger, og historiske seværdigheder, og museer får også positive vurderinger. Men der er også ting, der kan gøres bedre. Groft sagt halter begge byer efter, hvad angår klassiske turismeprodukter som mad, restauranter og spisesteder, og der efterlyses generelt bedre kvalitet og sammenhæng mellem kvalitet og prisniveau.

Endeligt halter bymiljøet efter. I Søndervig rates bymiljøet lavest ud af alle de oplevelser, der spørges til, i Hvide Sande ligger kvaliteten af byrumsoplevelserne også lavt – kun overgået af manglende offentlige toiletter, parkeringsforhold og forholdet mellem pris og kvalitet. Det bør dog nævnes, at Hvide Sande og Søndervig matcher vurderingen i mange andre kystbyer, og der tegner sig generelt et billede af, at der nationalt bør sættes på bedre bymiljø, kvalitet, formidling og service, og ikke mindst større attraktioner, som kan skabe reasons to go.

Vejen mod helårsturisme

Hvide Sande og Søndervig tiltrækker årligt mange besøgende til feriehusområderne, der som perler på en snor ligger langs Holmslands Klit. Søndervig er den moderne badeby, med et livligt handelsliv og porten til Vesterhavet. Hvide Sande med den særlige placering på kanten mellem Ringkøbing Fjord og Vesterhavet, og med den aktive erhvervshavn, som byens bankende hjerte.

GÆSTERNES NATIONALITET

OVERNATNINGER FORDELT PÅ NATIONALITET I RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE

	Fordeling (pct.)	/	Udvikling 2011-2012 (pct.)
■ Tyskland	77%	/	3,3%
■ Danmark	17%	/	5,5%
■ Holland	2%	/	-19,7%
■ Norge	1%	/	4,3%
■ Sverige	1%	/	0,4%

OVERNATNINGSFORMER

TURISMEFORBRUG FORDELT PÅ OVERNATNINGSFORMER I RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE:

■ Lejet hus	70%
■ Ikke kommercielle*	17%
■ Camping	5%
■ Hotel - ferie	3%
■ Hotel - forretning	3%
■ Feriecenter	1%

*herunder eget eller lånt feriehus, familie eller vennebesøg og endagsturister

KYSTTURISMEN I DANMARK OG RINGKØBING-SKJERN

- Kystturismen i Danmark havde i 2011 i alt 34 mio. overnatninger, en omsætning på 51,5 mia. kr. og beskæftigelse til 71.000 ansatte.
- Ud af den samlede omsætning på 51,5 mia. kr. står ferieturisterne for 39,3 mia. kr., mens godt 12 mia. kr. kommer fra møder, kurser og konferencer.
- Udenlandske kystferiegæster skaber en omsætning i Danmark på 19,3 mia. kr.

- I Ringkøbing-Skjern Kommune ligger turismens andel af værditilvæksten på 8,3 procent. I Danmark som helhed er turismens andel af værditilvæksten 2,6 procent.

- Ringkøbing-Skjern er den kommune i Danmark, der har det højeste antal beregnede overnatninger og det største geografiske areal, hvoraf en stor del er natur.

KILDER: Kystturismen i Danmark 2013, Center for regional- og turismeforskning for CKT og Turismens økonomiske betydning i Ringkøbing-Skjern Kommune, Visit Denmark, 2013

VÆRDITILVÆKST SKABT AF TURISMEN

VÆRDITILVÆKST SKABT AF TURISME I DANMARK, REGION MIDTJYLLAND OG RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE.

	Turismeskabt / værditilvækst	/	Turismeandel i samlet værditilvækst
■ Danmark	39.717 mio	/	2,6%
■ Region Midtjylland	7.637 mio	/	2,4%
■ Ringkøbing-Skjern	1.433 mio	/	8,3%

Næsten 70 procent af kystturisterne nævner naturoplevelser, strand, kyst og hav som motiver for at vælge Danmark som rejsemål

'Kystturisterne i Danmark', Videncenter for Kystturisme, 2013

Byerne har en række mindre attraktioner og shoppingsmiljøer, og i sommerhalvåret afholdes events, som tiltrækker mange besøgende.

Områdets højsæson er den tyske og danske sommerferieperiode, men destinationen har mange besøgende året rundt. Dette er en gevinst for erhvervet, men det kræver, at de yder høj service og er åbne for gæster året rundt.

Målet for Destination Ringkøbing Fjord er at udvikle destinationen til helårsturisme og en stigning i gæsternes døgnforbrug. Destinationen har et stort potentiale for at tiltrække flere gæster året rundt, men der skal arbejdes målrettet med at skabe faciliteter og oplevelser, der henvender sig specifikt til de enkelte målgrupper. Samtidig bør aktørerne og destinationen tænke i, hvordan de kan tiltrække forskellige målgrupper med baggrund i den enkelte gruppes præferencer og motiver. Der skal tænkes i overnatningsmuligheder, udvikling af oplevelser, motiv for ophold og i forhold til markedsføring. Samtidig skal byerne arbejde med generel opkvalificering af bymiljøet, bl.a. i form af bedre sammenhæng mellem faciliteter, byrumsinventar og rumdannelser. Endelig er det hensigten, at aktørerne og destinationen skal skabe nye samarbejder på tværs af turismens værdikæder og aktørerne. Formålet er at udvikle kædeprodukter og fælles projekter til gavn for den samlede destination.

Målgrupperne

Hvide Sande og Søndervig tiltrækker i høj grad de samme målgrupper. Målgrupperne er Familierne, De aktive, Naturelskerne, Livsnyderne og De Sociale. Hver af disse målgrupper har forskellige præferencer for overnatning, krav til oplevelser m.m. På tværs af disse målgrupper er Endagsgæsterne, der er et bredt udsnit af målgrupperne, der besøger området en dag. Det er relevant for destinationen at arbejde målrettet med at styrke tiltrækningen af specifikke målgrupper, hvis målene om helårsturisme og stigning i døgnforbrug skal indfries.

- Hvide Sande vurderes at have et stort potentiale for at tiltrække De Aktive gæster, der vil realisere sig selv i deres fritid gennem surfing, lystfiskeri og vandsport. Det skal understøttes af kortvarige overnatningsmuligheder, gode faciliteter for de enkelte

aktiviteter og gode muligheder for at spise ude.

- Søndervig skal have bedre fat Livsnyderne, der efterspørger lokale god mad, ro og lokale oplevelser. Det skal understøttes af mulighed for korte overnatninger, gode restauranter og tilgængelighed til naturen.
- Både Hvide Sande og Søndervig skal fokusere på at positionere sig i forhold til de mange endagsgæster, der vil se Vesterhavet. Endagsgæsterne opsøger området, fordi de søger en specifik oplevelse, hvilket oftest er Vesterhavet. Når de har oplevet havet, så er de ofte motiveret på at opleve mere. Det kan være, at de skal have fisk med hjem, shoppe eller besøge et spisested. Det vurderes, at der er stor potentiale i at styrke disse gæsters forbrug ved at målrette flere aktiviteter og oplevelser direkte til dem.

De forskellige målgrupper

Det er vigtigt for byerne og destinationen at have en god forståelse for, hvilke præferencer og oplevelser målgrupperne efterspørger. Når det gælder overnatningsformer, hvad de efterspørger af oplevelser og tidspunktet på året, de primære besøger området i. Herigennem kan erhvervet og destinationen arbejde målrettet med at udvikle nye produkter og oplevelser, der vil øge gæsternes døgnforbrug.

- **Familierne** – De går gerne ture ved Vesterhavet, kører ture ud i området og søger aktiviteter, attraktioner og oplevelser, som hele familien kan deltage i og være fælles om. Familierne ønsker også flere mindre og gratis oplevelser. Det kunne være legepladser, konkurrencer, svømmeundervisning eller lignende.
- **De aktive** – De bruger naturen som kulisse for deres aktive interesser. De efterspørger unikke oplevelser, så de kan skille sig ud fra mængden. Samtidig efterspørger denne gruppe overnatningstilbud af kortere varighed. De aktive ønsker gode spisesteder med fokus på sund mad til en fornuftig pris.
- **Naturelskerne** – De søger efter ro, tid og mulighederne for at dyrke deres passion. De hygger sig med deres hobby og har ikke nødvendigvis brug for andre aktiviteter eller oplevelser i forbindelse med deres ophold.

	MOTIV	OVERTNATNING	DØGN-FORBRUG	VÆRDIER	TIDSPUNKT
FAMILIERNE	Sjov, leg og læring	Feriehus & camping-plads	Lav /middel	Familierne efterspørger sjove og lærerige oplevelser, de kan nyde i fællesskab.	Primært i højsæsonen
DE AKTIVE	Sjov, leg og læring	Feriehus, hotel og campinghytter	Højt/middel	De aktive vil dyrke deres interesse under gode forhold, men også gerne i fællesskab med andre. Herunder boardsport, kajak, cykling, ridning mm.	Hotel, kro og badehotel
NATUR-ELSKERNE	Det gode liv & Sjov, leg og læring	Feriehus & camping-plads.	lavt	Naturelskeren drømmer om at få unikke naturoplevelser kombineret med deres interesse fore lystfiskeri eller ornitologi	I foråret eller efteråret
DE SOCIALE	Det gode liv	Bed and Breakfast, hotel eller feriehus	højt	De vil forkæle sig selv med smuk natur, unikke oplevelser og gode stunder sammen.	Året rundt
LIVS-NYDERNE	Det gode liv	Feriehus	Middel	De søger tid og mulighed for at være sammen med vennerne. De vil gerne have lokale oplevelser og mindre events, de kan tage til alle sammen,	Rejser uden for højsæson
ENDAGS-GÆSTERNE	Det gode liv	Kommer til området for en enkelt dag	Højt	Efterspørger oplevelser, der er essensen af området. Det kan være Vesterhavet, lystfiskeri, boardsport, madoplevelser m.m.	Året rundt

KILDE Målgrupperne er udviklet ud fra Destination Ringkøbing Fjords personaer.

- **Livsnyderne** – Er oftest par, der stikker af fra hverdagen for at finde tid og ro til at nyde hinandens selskab. De vil gerne have autentiske oplevelser med hjem. De vil gerne opleve og smage sig igennem lokalområdet og er villige til at betale for de forskellige oplevelser. De efterspørger gode spisesteder med høj kvalitet.
- **De sociale** – Er grupper af venner og familier uden mindre børn, der søger roen til fælles afslapning og tid til at styrke deres forhold. De vil gerne have gode oplevelser, besøge gårdbutikker og shoppe.
- **Endagsgæsterne** – Er de mange gæster, der besøger byerne for en enkelt dag. Deres primære grund til at komme er oftest, at de vil se Vesterhavet, opleve en event eller en unik stedbunden oplevelse. De kommer med et specifikt formål, men når det er oplevet, efterspørger de eksempelvis offentlige toiletter, spisning, shoppemuligheder eller gode oplevelser.

KAPITEL 4

PROCES OG RESULTATER

Proces

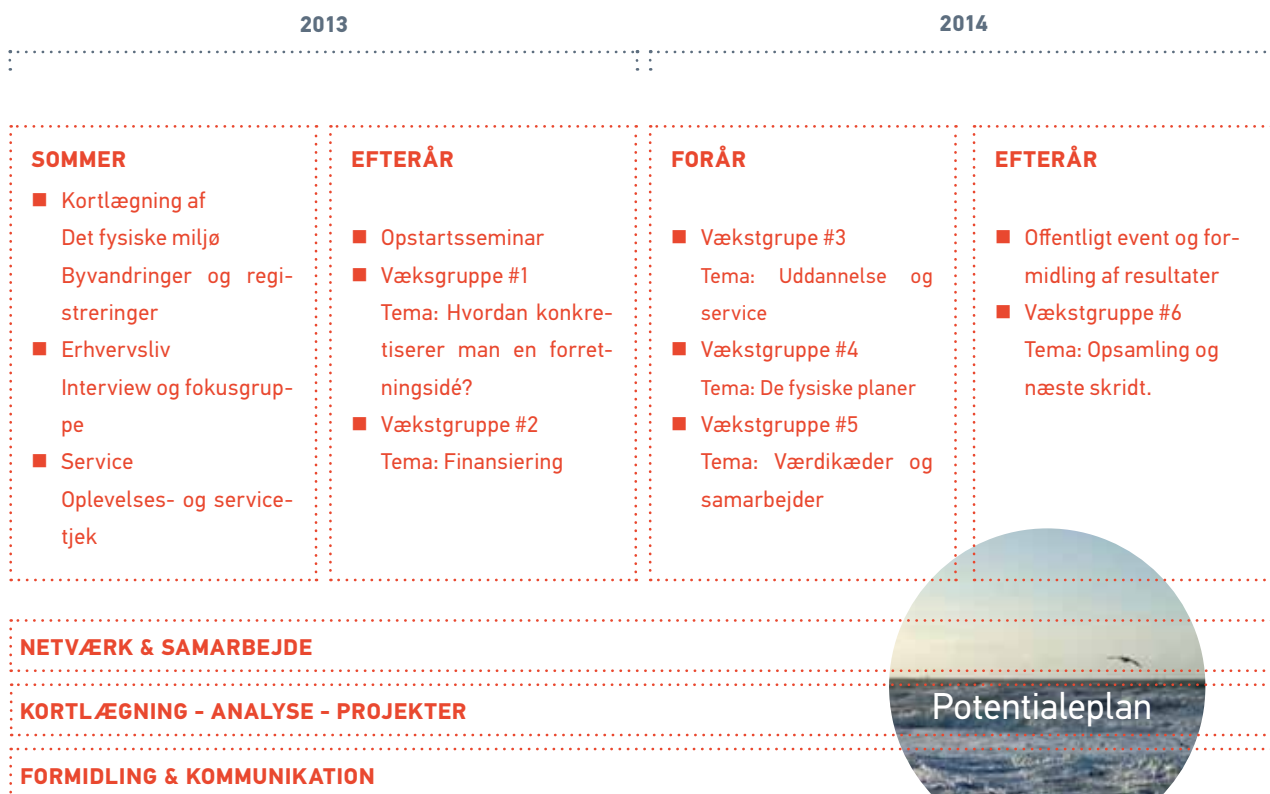
Erhvervsliv, havn, kommune, turistforeninger og lokale ildsjæle har alle lagt et stort arbejde i projektet, stillet op til byvandring og interview og været med til at udvikle ideer og konkrete projekter på workshops og vækstgruppemøder. Processen har kørt i to sideløbende spor, hvor det ene har haft fokus på kortlægning, analyse og visionsudvikling, og det andet har handlet om samarbejde og netværksdannelse samt udvikling af forretningsideer og konkrete projekter, der kan skabe vækst og udvikling. Det har været en integreret proces, hvor det ene spor hele tiden har spillet ind i det andet. Kortlægningen af de to byers potentialer og visionsudvikling har således været tæt koblet til opbygningen af nye samarbejder og udvikling af ideer, projekter og forretningskoncepter.

Projektet begyndte med kortlægning og byvandring i forsommeren 2013, kørte over efteråret og vinteren i vækstgruppeworkshops med forskellige temaer og afsluttes med offentliggørelse af potentialeplanerne og fejring af en lang række konkrete projekter i efteråret 2014.

Samspil og synergi

Udover projektets egne aktiviteter har der været dialog og koordinering med de mange initiativer og projekter med relation til turisme, der er i gang i de to byer og i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det gælder blandt andet udvidelse af havnen og ny mole i Hvide Sande, udvikling af nyt feriecenter i Søndervig, Grøn Vækst projekterne med fokus på udvikling af Superstrande og board sport-faciliteter, udvikling af potentialeplan og støttepunkter for udeliv og cykelturisme omkring Ringkøbing Fjord, Midtjysk Turismes projekt Smagsoplevelser og masterplan for Bork Havn.

Udover de direkte relaterede projekter skal potentialeplanen også ses i samspil med de større langsigtede udviklingstiltag, der er i området og regionen, herunder visionen om at skabe et oplevelsescenter 'Kraft' med fokus på energi og bæredygtighed ved Ringkøbing Fjord, byudviklingsprojektet 'Ringkøbing K' og samarbejdet mellem Destination Ringkøbing Fjord og Ringkøbing Skjern Museum om formidling af områdets historie.

1

2

3

- 1 PÅ BYVANDRINGERNE I HVIDE SANDE OG SØNDERVIG FIK BORGERNE MULIGHED FOR AT VISE DE SÆRLIGSTE STEDER FREM I DERES BY.
- 2 MED EN 'POWEREVENT' LIGE FØR SÆSONSTART 2014 BLEV DE UNGE SÆSONARBEJDERE KLÆDT PÅ TIL AT TAGE IMOD GÆSTER.
- 3 ET AF ØNSKERNE BLANDT BORGERNE I SØNDERVIG ER AT SKABE BEDRE ADGANG TIL VESTERHAVET FOR BØRN, GAMLE OG HANDICAPPEDE.
- 4 PÅ REGISTRERING I HVIDE SANDE GIK TUREN OGSÅ FORBI TYSKERHAVNEN VED FJORDEN.

4

RELATEREDE PROJEKTER

- Oplevelsesnet
- Potentialeplan Ringkøbing Fjord
- Støttepunkter for udeliv og cykelturisme omkring Ringkøbing Fjord
- Bork Havn masterplan
- Midtjysk Turismes projekt "Smagsoplevelser"
- Udvidelse af havnen og ny mole i Hvide Sande
- Udvikling af nyt feriecenter i Søndervig
- 'Kraft' med fokus på energi og bærdygtighed ved Ringkøbing Fjord,
- Byudviklingsprojektet 'Ringkøbing K'
- Samarbejdet mellem Destination Ringkøbing Fjord og Ringkøbing Skjern Museum om formidling af områdets historie
- Sti over Bagges Dæmning
- Fjorden rundt på cykel - Cykelturisme i verdensklasse

Resultater

Den omfattende proces har givet tre væsentlige resultater:

- **Fælles vision:** For det første er der udviklet et fælles værdisæt og beslutningsgrundslag præsenteret i potentialeplanens indledende afsnit. Desuden er der udviklet en vision for hver by med principper og anbefalinger til den videre destinationsudvikling. Visioner og anbefalinger bygger på lokal viden og inddragelse og er skabt i dialog med det lokale erhvervsliv, foreningsliv og myndigheder.
- **Netværk og samarbejde:** For det andet er der undervejs i processen etableret nye relationer på tværs af aktører, der ellers ikke har været vandt til at arbejde sammen. Det har skabt dialog og nye samarbejder og netværk i og omkring de to byers turisterhverv. Samtidig er der skabt grobund for udvikling og nye partnerskaber mellem turisterhverv, kommune og turistorganisationer i fremtiden.
- **Forretningsudvikling og projekter:** For det tredje er der udviklet og iværksat en række konkrete forretningskoncepter og projekter i de to byer, der er i fuld gang med at blive realiseret.

På de følgende sider er de konkrete projekter, der er udviklet i processen, listet. Se også bilagslisten.

LITTERATUR

- 'Turismens økonomiske betydning i Ringkøbing-Skjern', VisitDenmark, 2013
- 'Kystturisterne i Danmark. En ABC med regionalt fokus', Videnscenter for Kystturisme, 2013
- 'Kystturismen i Danmark', udarbejdet af Center for Regional- og Turismeforskning for Videnscenter for Kystturisme, 2013
- 'Fakta om Dansk Kystturisme. Dansk kystturisme og dens betydning for dansk økonomi, vækst og beskæftigelse', udarbejdet af Dansk Erhverv for Videnscenter for Kystturisme, 2013
- 'Udvikling af stedbundne turismekoncepter i danske kystbyer. Nulpunktsmåling', Epinion, 2013
- 'Kystturisters tilfredshed med feriesteder i Danmark', Videnscenter for Kystturisme, 2013
- 'Ekspertpanelets vurderinger – oplevelser og anbefalinger fra 20 særlige feriesteder', Videnscenter for Kystturisme, 2013
- 'Mystery shopping – Evaluering af service og salg i danske feriebyer', Videnscenter for Kystturisme, 2013
- 'Ringkøbing-Skjern Kommunes Udkast til Vækststrategi', Ringkøbing-Skjern Kommune, 2013
- 'Udvikling af stedbundne turismekoncepter i danske kystferiebyer – en genfortælling af den klassiske badeferie', VisitNordjylland, 2012

PROJEKTIDÉ:

Uddannelse og kompetenceløft i turismeerhvervet, Destination Ringkøbing Fjord.

BESKRIVELSE:

Projektet har som mål at skabe vækst og udvikling for de involverede virksomheder gennem kompetenceudvikling.

- Powerevent for sæsonarbejdere. Blev afholdt i maj 2014, hvorfra billedet stammer.
- Local Heroes: Afholdelse af flere stormøder målrettet borgerne som lokale ambassadører med fokus på bedre værtsskab.
- Uddannelse for ledere i turismeerhvervet, 'Boost Din Virksomhed'.

PROJEKTIDÉ:

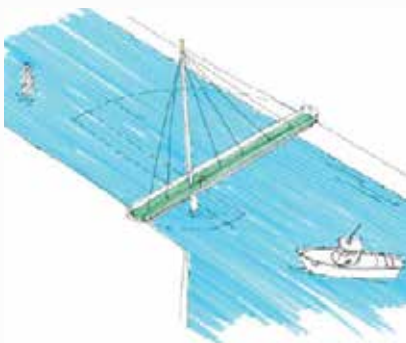
Bedre smagsoplevelser
- Bredere udvalg og højere kvalitet

BESKRIVELSE:

Projektet "Bedre smagsoplevelser" har til formål at hjælpe spisestederne med at imødekomme gæsternes forventning om gourmetmad, gode lokale råvarer og dansk madkultur.

Der arrangeres en aften, hvor undersøgelser og resultater af gæsternes tilfredshed formidles til restauranter og spisesteder.

Desuden tilbydes den enkelte restaurant et "kritisk besøg" med fokus på at forbedre og optimere virksomhedens menukort, service og økonomi.

PROJEKTIDÉ

Forbindelse og ophold i Hvide Sande

BESKRIVELSE:

- Nye broer: Udarbejdelse af dispositionsforslag og foranalyse til broer mellem nord, sluseøen og syd.
- Formidling: Udarbejdelse af oversigtskort over byens attrak-

tioner.

- Fjordbadestrand: bag ved Mamrelunden.
 - Oversigtskort og foldere
 - Synliggørelse af forbindelse fra by til strand
 - Samlet plan for byens møde med klitter og strand.
- Skitse: Bo Christensen

PROJEKTIDÉ:

Det Autentiske Søndervig

BESKRIVELSE:

- Design af nye byporte
- Fysisk forskønnelse i tråd med Søndervigs historie
- Oversigtskort og foldere
- Indsats for at fjerne privatskiltning i klitterne

- Integration af den nye feriepark i den eksisterende by
- Oplevelsespunkt og formidling ved Houvig Klit
- Forlængelse af naturstien mod nord
- Guidede ture i landskabet og til særlige attraktioner.
- "Porten til Vesterhavet" - et strandcenter

PROJEKTIDÉ:

På dækket: Oplevelser i fiskeriet

BESKRIVELSE:

Projektet tager udgangspunkt i temaet "Fra æ haw til æ maw" - et tema, hvor fisken følges og opleves fra den fanges, sælges, tilberedes og spises via leg og læring gennem en

række aktiviteter. Projektet placerer sig ved slusen, fx ved den kommende bygning Kommandobroen på Hvide Sandes havneareal. Her skal der bl.a. være en scene og restaurant. Projektet omfatter fastlagte tidspunkter hvor fiskekuttere lægger til.

PROJEKTIDÉ:

Lystfiskeri og andre aktiviteter ved fjorden.

BESKRIVELSE:

Formålet er at gøre Destination Ringkøbing Fjord i stand til at tiltrække flere lystfiskere. Desuden at forbedre områdets hygiejne og gøre det attraktivt

for flere målgrupper. Det skal ske ved udvikling af faciliteter og forretningsmodel for lystfiskeri omkring Hvide Sande Havn, fjorden og på havet. Udviklingsmulighederne ses særligt ved Hvide Sande Sluse, hvor mange lystfiskere foretrækker at fiske.

PROJEKTIDÉ:

Nye overnatningsformer i Hvide Sande

BESKRIVELSE:

Projektets mål er, at der etableres en overnatningsmulighed, der ikke i dag er mulig i Hvide Sande - temabaseret hotelovernatning med fokus på surfing. Temahotellet vil medvir-

ke til en fælles branding af byen som surfer-destination.

Projektet har undersøgt behov og muligheder for nye overnatningstilbud i Hvide Sande. Der er udarbejdet en markedsvurdering, der udgør en del af beslutningsgrundlaget for en eventuel etablering af et nyt overnatningstilbud i Hvide Sande.

PROJEKTIDÉ:

Kunstnerkoloni: Boliger og Værksteder i Hvide Sande

BESKRIVELSE:

Ideen med Kunstnerkolonien er en sammensmeltning mellem et åbent atelier og en kunstners bolig og arbejdsplads. Den er et levende atelier,

hvor kunstneren fremviser færdige såvel som igangværende projekter.

Planen er allerede i sommeren 2014 at udlåne et antal af de gamle hytter i Tyskerhavnen til kunstnere. I forbindelse med festivalen "Kunst i Slusen" vil disse kunstnere få mulighed for, at udstille deres værker.

PROJEKTIDÉ:

Klitheden: Ny bydel med flexboliger i Hvide Sande

BESKRIVELSE:

Projektet har til formål at udvikle Hvide Sande og Søndervig som bosætningsområde via turisme. Projektet tillader et bredere udvalg af kvalitetsboliger til turisme i en

udvidet sæson, og styrker samtidig lokalsamfundet resten af året.

Idéen er at udvikle Klitheden, nord-vest for Hvide Sande, til en hel ny bydel med flexboliger, der tilgodeser boligejeres ønske om en fleksible tilknytning til området. Der forventes opført ca. 210 bolig-enheder

PROJEKTIDÉ:

Kanalby i Hvide Sande.

BESKRIVELSE:

Projektet vil bidrage til at brande Hvide Sande som en autentisk, maritim feriedestination. Ideen med projektet er at etablere feriehuse i stil med det, man kan finde i Amsterdam og Venedig, hvor en del af husets fundament går helt ned

i vandet. Visionene er at opføre 60 ferieboligenheder i en ny "kanalby". Kanalbyen skal rumme kajpladser til husbåde og andre fartøjer, og det forventes at anlægge kajanlægget på sydsiden af tangen. Det er håbet, at området vil opleve et øget antal besøgende, i kraft af sine særlige overnatningsmuligheder med arkitektonisk værdi.

PROJEKTIDÉ:

Skitseforslag til Dækmolevej

BESKRIVELSE:

Projektet har til formål at udarbejde en helhedsplan for området mellem byen og vandet. Skitseforslaget indebærer placering af nye ferieboliger, cafe, havnebad og aktivitetsbånd med lege og motion langs

kajkanten for enden af Dækmolevej. Planen for Dækmolevej laves i forlængelse af Potentialeplanen og underbygger visionen om at styrke adgangen og oplevelserne langs vandet i Hvide Sande.

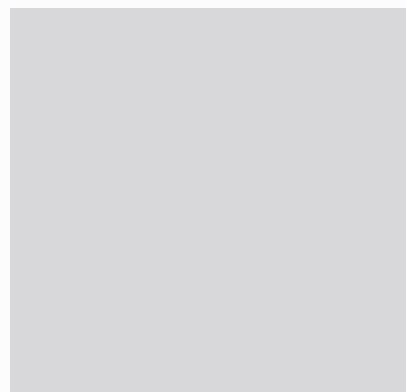
PROJEKTIDÉ:

Lystfiskerstationen

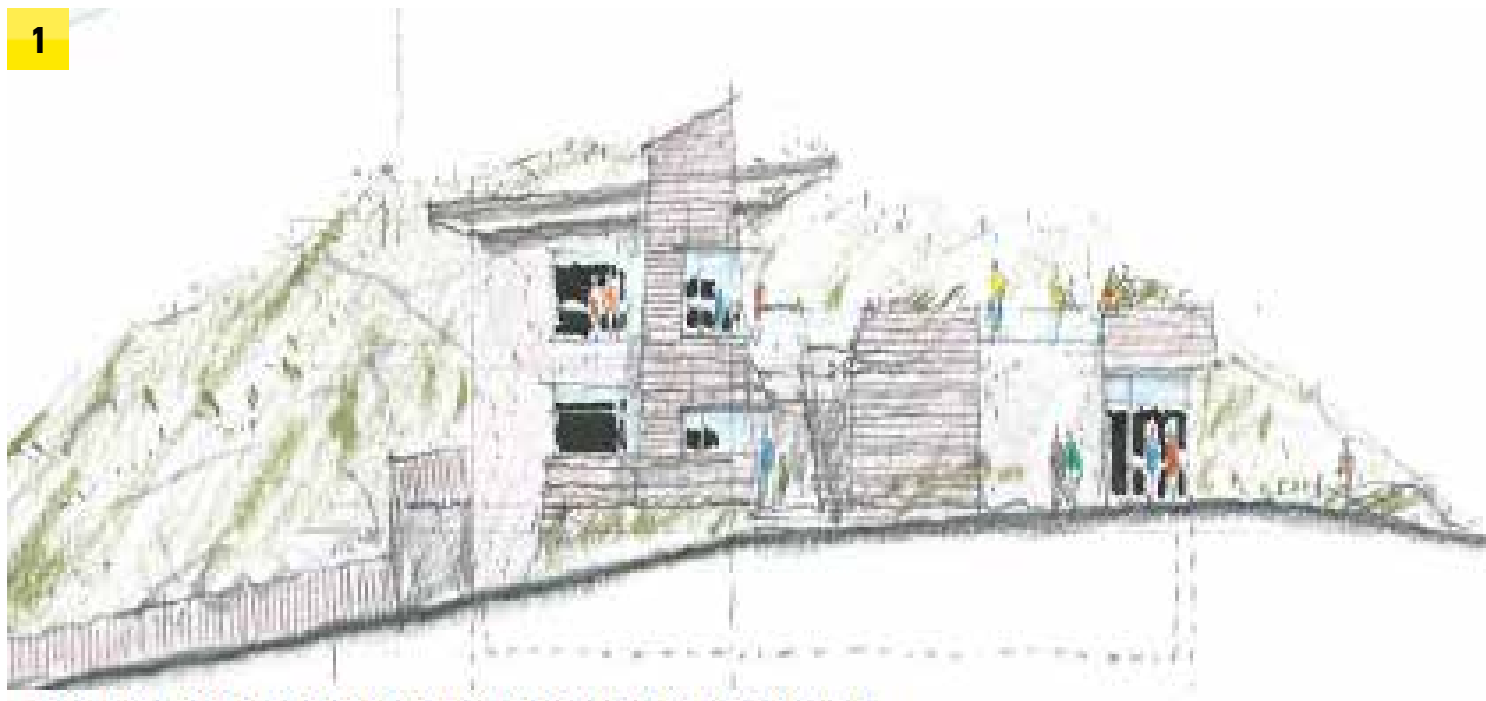
BESKRIVELSE:

Projektet har til formål at styrke faciliteterne til lystfiskerne i Hvide Sande havn. Projektet tager udgangspunkt i at genanvende en eksisterende bygning på nordsiden af havnen ved Kammerslusen. Ideen

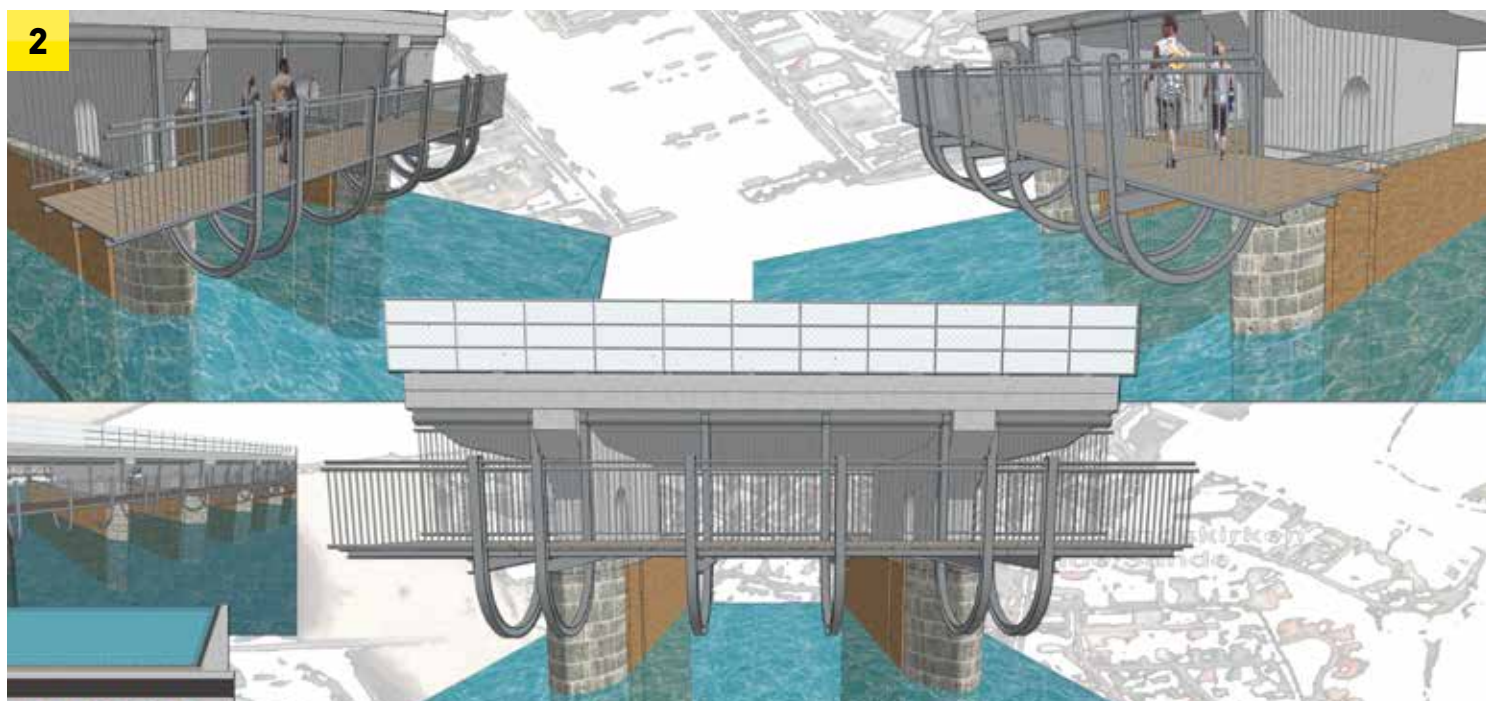
er at indrettet den eksisterende bygning med rensepladser, vand og faciliteter, som imødekommer lystfiskeriet. Bygning og faciliteter skal respektere havnens fremtidige aktiviteter på kajområdet og indtænkes i samlet plan for en eventuel havnepark.

1

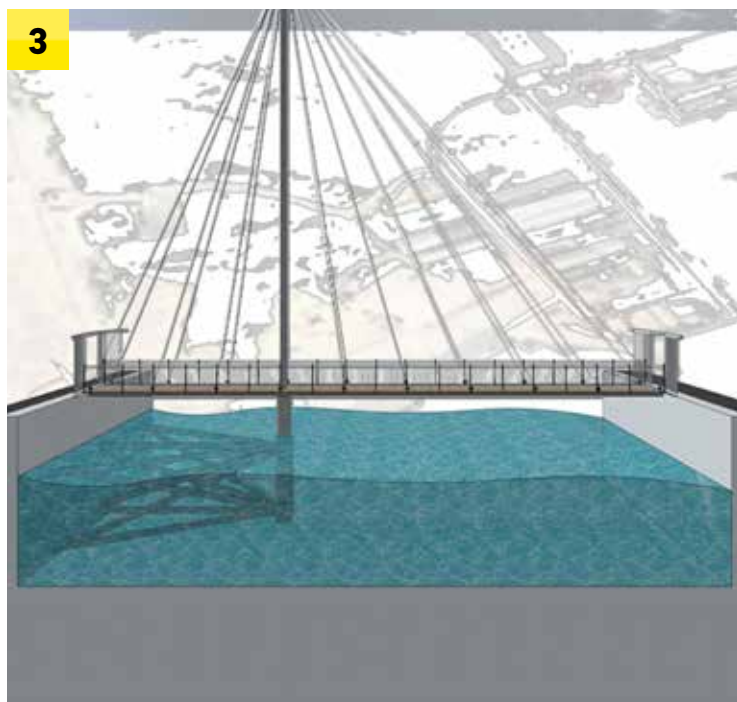

2

- 1 PORTEN TIL VESTERHAVET: EN SKITSE TIL ET STRANDCENTER PÅ HØJDEPUNKTET I KLITTERNE FOR ENDE AF BADEVEJ. TEGNET AF BØDTKER ARKITEKTER.
- 2 FORSLAG TIL GANGBRO PÅ VESTSIDEN AF SLUSEN I HVIDE SANDE. FORSLAG VED BO CHRISTENSEN.
- 3 FORSLAG TIL GANGBRO OVER KAMMERSLUSEN I HVIDE SANDE, VED BO CHRISTENSEN. FORSLAGENE TIL BROER ER UDVIKLET I FORBINDELSE MED PROJEKTET 'FORBINDELSE OG OPHOLD I HVIDE SANDE'. SE S 20 OG BILAG 2.

3

KAPITEL 4

ANBEFALINGER

FOTO: På byvandringen i Søndervig var der et naturligt stop på toppen af klitterne med udsigt over Vesterhavet.

For at udvikle turismen i Destination Ringkøbing-Skjern er det vigtigt, at både turistforeninger, erhvervsliv og kommune står sammen for at sikre vækst og udvikling. Ingen af parterne kan lykkes med missionen alene. De er i høj grad gensidigt afhængige af hinanden, hvis der skal skabes flere arbejdspladser og større omsætning i turistbranchen.

Styrken i procesforløbet er det tværfaglige arbejde og inddragende forløb, der har taget udgangspunkt i de særlige potentialer og udfordringer, der knytter sig til stedernes identitet, de menneskelige ressourcer, de fysiske byrum og landskaber.

Dette kapitel sætter fokus på de erfaringer, der er indsamlet løbende gennem projektets forløb. Erfaringerne fra processen, vækstgruppeforløbet, interview, analy-

ser og arbejdet med de fysiske rum er samlet og formuleret i en række konkrete anbefalinger.

Anbefalinger forholder sig til og er adskilt i tre niveauer: Dels et nationalt niveau med viden og erfaringer, som kan bruges som inspiration og viden til udvikling i andre kystferiebyer i Danmark, dels et lokalt niveau med anbefalinger til destinationsudvikling på tværs af Hvide Sande og Søndervig. De præsenteres på de følgende sider.

Det tredje og sidste niveau omhandler lokale anbefalinger og er inkluderet i potentialeplanerne for henholdsvis Hvide Sande og Søndervig i del 2 og 3 af rapporten.

NATIONALE ANBEFALINGER TIL DANSEKE KYSTFERIEDESTINATIONER

Udviklingsprojektet i Hvide Sande og Søndervig har som nationalt demonstrationsprojekt haft til formål at skabe viden og best practise, der kan anvendes af andre danske kystferiedestinationer. Her er erfaringer fra projektets proces opsummeret i en række anbefalinger.

■ En god udviklingsproces tager tid

En god og succesfuld udviklingsproces bør arbejde helhedsorienteret med forankring, samarbejde på tværs og tage afsæt i de stedbundne potentialer og udfordringer. Med et strategisk arbejde på tværs af fagområder, instanser og med forskellige turistaktører tager processen længere tid. Denne tid er dog et vigtigt parameter for succes, da det er grundlæggende for, at der skabes synlige og forankrede resultater.

■ En stærk profil

Mange udviklingsprojekter og -processer kan opleves som både tidskrævende og irrelevante for de enkelte turistaktører. Derfor er det vigtigt, at der bag udviklingsprojekter er engagerede tovholdere, der fungerer som vedholdende facilitatorer og motivatorer undervejs i hele processen. Det kan være en stærk projektleder, en dedikeret turistdirektør og/eller et tværfagligt gennemgående rådgivningsteam, der sikrer viden, kontinuitet og fremdrift. Vigtigt er, at nogen brænder for opgaven, og tager ejerskab for projektets lokale forankring og succes.

■ Kompetenceløft for erhvervet

Et udviklingsprojekt må ikke iværksættes uden en særlig indsats for at styrke kompetencer hos turistaktørerne. En inddragende udviklingsproces er med til at forstærke aktørernes kendskab til hinanden, motivere dem til samarbejde og styrke aktørernes forståelse og kompetencer inden for bl.a. forretningsudvikling, servicedesign og branchekendskab.

■ Omstilling af turistorganisationernes kompetencer

Turistorganisationers roller er ikke længere blot at formidle destinationens udbud og attraktioner til gæster, men i langt højere grad at støtte op om turisterhvervets udvikling og skabe øget samarbejde og synergi mellem destinationens forskellige udbud.

Derfor er der behov for medarbejdere, der kan omsætte og formidle turismeanalyser til relevant viden, skabe retning og opbakning til en fælles koordineret udvikling, og som kan spille aktiv rolle i netværksprocesser, projektledelse, forretningsudvikling.

■ Fokuser kræfterne mod fælles mål

Udviklingsprojekter kan ikke stå alene uden en tæt sammenhæng til kommunale turismestrategier eller politikker. Derfor er det centralt med en visionær og erhvervsrelevant strategi bag et projekts formål og vision. Destinationers indsatsområder skal prioriteres i tæt dialog mellem turismeorganisationer og kommunen, så der sikres sammenhæng og synergi mellem de overordnede strategier og de konkrete udviklingstiltag.

■ Skræddersy projektet, og tilpas processen

Det er centralt, at udviklingsprojekter tager afsæt i de lokale turismeaktørers udfordringer og potentialer. Samtidig skal udviklingsprojekt være ambitiøs og visionært, men projektets sigte skal være relevant. Derfor er det vigtigt, at udviklings- og inddragselsprocessen skræddersyes til aktørerne og løbende tilpasses nye situationer, så den hele tiden målrettes deres behov og kompetenceniveau. For at styrke processen er det vigtigt at inddrage og fastholde en bred kreds af forskellige brancher, så der skabes relationen på tværs af fagområder.

■ Identificer kaptajnerne – og sæt dem ved roret

En stærk styregruppe med aktører, som har kompetencerne til at forandre og tage initiativ er essentiel. Derfor skal der tidligt i projektets opstart, identificeres centrale kræfter fra både turisterhvervet, kommunen og interesseorganisationer til at deltage i en arbejdende styregruppe. Det kan give projektejer, projektleder og eventuelle rådgivere en tæt føling med de problematikker og udfordringer, der ofte viser sig i forbindelse med et projekt. Styregruppens medlemmer er også en indgang for projektledelsen til en række instanser.

■ Naturområder

Kystferieområderne er ofte underlagt en række fredninger og beskyttelsesdirektiver. En tæt koordination mellem kommunen, erhvervet og turistorganisationen kan styrke arbejdet med at opnå tilladelser.

■ Tag afsæt i det stedsbundne

Udviklingsprojekter har størst effekt, hvis de bygges på destinationens stedsbundne kvaliteter. Derfor skal en udviklingsproces skabe en fælles forståelse af udfordringer, potentialer og bidrage til at identificere kerneværdier i destinationens udvikling. Det gør det lettere at tegne en fælles vision, som alle partner kan identificere sig med og tage ejerskab til. Stedsbundne potentialer skal altid formuleres og formidles i konkrete og anvendelsesorienterede strategier og anbefalinger, som let kan omsættes til nye forretningsværdier og projekter og skabe værditilvækst.

■ Værdikæder for turisten

Der skal arbejdes med helhedsoplevelsen for turisten og tænkes på tværs af værdikæden, fra transport, ankomst og service til spising, overnatning, byrumsoplevelser og faciliteter. Det betyder, at turismeaktørerne i højere grad skal være bevidst om helhedsoplevelser for deres gæster frem for at fokusere på det produkt, de selv sælger. Det skaber værtskab, helstøbte oplevelser for turisten og godt samarbejde på tværs af destinationens aktører.

■ Den levende havn som attraktion

Projektet har vist, at der er stor attraktionsværdi i en aktiv havn. Den aktive havn giver liv til en by og er et godt supplement og alternativ til naturoplevelser og klassiske turismeprodukter. Der bør derfor arbejdes strategisk med den dobbelt værdi af et havnemiljø: Det skaber arbejdspladser og indtægtsgrundlag i de mindre byer og kan samtidig udnyttes som vigtig turismeattraktion og identitetsmarkør.

ANBEFALINGER TIL HVIDE SANDE OG SØNDERVIG

Herunder er listet de anbefalinger, der knytter sig til destinationsudviklingen på tværs af Hvide Sande og Søndervig.

■ hvidesande.dk

Begge mikrodestinationer skal fortsat dyrke og understøtte det brand og den kommunikationsplatform, der er omdrejningspunktet for formidlingssatningen hvidesande.dk. Det drejer sig både om en fælles fortælling, som kan give et samlet formidlingsløft til hele destinationen og den visuelle identitet, der er udarbejdet. Styrk byernes visuelle udtryk og sammenhæng med resten af destination med afsæt designmanualen for Hvide Sande.dk

■ Samarbejdet byerne i mellem

Processen har igangsat en frugtbar dialog mellem de to byers aktører, som bør fortsætte fremover. Det har skabt forståelse for byernes forskellighed, men også for de synergier, der opstår mellem dem, bl.a. i form af besøgende, der bor i den ene by og søger oplevelser i den anden under opholdet. Kommunikationsmæssigt og forretningsmæssigt vil der fortsat kunne hentes viden og inspiration til nye produkter og udbud, der kan komme begge byer til gavn.

■ Kommunal opbakning

Ringkøbing-Skjern Kommune har bakket positivt op omkring projektet i form af deltagelse, sparring og input til udvikling af vision, konkrete projektforslag og fysiske forhold. Samtidig har deltagelsen bidraget til en god dialog med turismeerhvervet i de to mikrodestinationer. Mens kommunen har fået indblik i det lokale erhvervslivs udfordringer og udviklingspotentialer, har erhvervslivet fået indsigt i nogle af kommunens strategier og indsatsområder. Det har givet værdi i begge lejre, og det anbefales, at dialogen fortsætter.

■ Fjorden skal integreres som del af det fælles bagland

Analyserne har vist, at der er stort potentiale i at udbygge attraktionerne rundt om og i relation til fjorden, som forbinder begge byers bagland. Det drejer sig om forskellige former for vandsportsskaktiviteter, men også cykel- og vandreruter. Fjorden er i begge tilfælde et godt og attraktivt alternativ til den – af og til – voldsomme forside, hvor bølger og blæst kan skabe farlige badeforhold og udsatte situationer for de besøgende.

HVIDE SANDE

VISION

Hvide Sande skal tilbyde den rå og ægte oplevelse af livet på kanten mellem det voldsomme Vesterhav og den stille fjord. Mellem den levende havn og den rekreative natur. By- og havnemiljøet skal i højere grad være hjertet i denne unikke fiskerby, som skal rumme et varieret udbud af oplevelser til hele familien: Lystfiskeri, vandsport, vandreture, kulturelle og bymæssige oplevelser og mulighed for overnatning hele året. Den stemningsfulde by skal byde på gode, lokale butikker og råvarer, frisk fisk fra båden og mulighed for samvær på byens mange opholdssteder. Hvide Sande er det naturlige knudepunkt for destinationens aktiviteter og oplevelser; hvorfra vandre- og cykelturene, familieudflugterne og ferien starter og ender, og hvor der er rig mulighed for at gå på opdagelse blandt kuttere og en arbejdende fiskeriindustri. Her på kanten af den altid levende havn er turisten en velkommen gæst.

HVIDE SANDE LIVET PÅ KANTEN

Hvide Sande har "Livet på kanten" som motto, og det forstår man godt. Byens beliggenhed fortæller historien om et liv mellem hav og fjord - i ét med og mod naturen. Havnelivet strækker sig i dag ned til stranden med det unikke, røde teglstentæppe, Vestled, der skaber en særegen overgang fra by til strand. Industrien er synlig alle steder i byen med de majestætiske vindmøller og er nærværende langt ud i klitterne i form af lyden fra den arbejdende industri.

Hvide Sande er en by, der er opstået i et krafttag med naturen, og byens borgere og erhvervsliv er vant til at arbejde med naturens voldsomme kræfter – og få det bedste ud af det. Det er denne erfaring og tradition, der skal bringes i spil i udviklingen af byens turisterhverv.

Visionen for Hvide Sande er underbygget af fire udviklingsprincipper og en række underordnede tematiserede anbefalinger. På de næste sider uddybes Hvide Sandes potentialer og udfordringer, og der gives anvisninger og konkrete ideer til, hvordan byen kan udvikle sit turisterhverv og udfolde sit potentiale som byen på kanten.

PRINCIPPER

- Tænk i det rå, vilde og naturlige liv.
- Dyrk det levende og autentiske havnemiljø.
- Sats på vandsport og lystfiskeri for hele familien.
- Styrk bløde forbindelser og opholdsrum, både i by og natur.

ANBEFALINGER

IDENTITET & FORMIDLING

■ **Beliggenhed**

Formidl den unikke beliggenhed og historien om byens tilblivelse mellem to vande.

■ **Vandsport og lystfiskeri**

Markedsfør Hvide Sande som vandsports- og lystfiskerdestination.

■ **Natur**

Fokuser på blæsten, havet og naturens elementer.

■ **Havn**

Formidl havnen og fiskeriets historie og aktiviteter.

OPLEVELSER & ERHVERV

■ Havnen

Styrk de udadvendte oplevelser og spisesteder, der findes omkring havnens fiskerierhverv, vindmøller og værftsområder.

■ Lystfiskeri

Styrk faciliteter, oplevelsesmulighederne og fællesskaber indenfor lystfiskeri.

■ Styrk muligheder for aktivt udeliv

Styrk faciliteter og muligheder for aktive oplevelser på vandet, i byen og i naturen.

■ Cykelturisme

Styrk faciliteter for cykelturisme.

BY & LANDSKAB

■ Havn og turisme hånd i hånd

Gentænk byen så turisme og havneerhverv styrker og supplerer hinanden.

■ Forbindelser og sammenhænge

Skab ny forbindelse fra nord til syd for gående via sluseøen og nye broer. Før rute gennem hovedgaden og ned til stranden ad Vestergade

■ Byparken ved Troldbjerg

Skab ny park på kanten af byen omkring den nye bro. Træk det grønne ind i byen syd for Troldbjerg, og udnyt udsigten og kajkanten til rekreative formål og fortsat havnedrift.

■ Plads på Sluseøen

Udnyt en del af Sluseøen til ophold og event omkring kanalen og en ny bro til Toldbodgade og bykernen.

■ Kajkanter

Udnyt byens mange kajkanter til ophold og oplevelser. Arbejd med belægning og adgang, så der skabes plads til både turisme og havneerhverv.

■ Ruter i landskabet

Udnyt byens beliggenhed mellem hav og fjord, og skab sammenhængende ruter og oplevelser i landskabet.

KAPITEL 9

IDENTITET OG MARKEDSFØRING

VESTLED På Sydstranden har landskabsarkitekt Torben Schönherr i samarbejde med kunstner Marianne Hesselbjerg og arkitekt Carsten Juhl Christiansen skabt tegltæppet Vestled. Den tilfører både stedet en landskabelig skulpturel værdi, og skaber adgang for alle til Vesterhavet.

TURISMEN I DAG I HVIDE SANDE

Hvide Sande er en helårsby og en kystdestination med en unik beliggenhed mellem Vesterhavet og Ringkøbing Fjord. Byen er opstået omkring slusen og havnen, som blev grundlagt i begyndelsen af 1930'erne, og er derfor en af de nyere byer på Danmarkskortet. Beliggenheden og havnen har skabt grobund for et energisk iværksætermiljø, og man fornemmer, at her er stærke viljer og samarbejde – for det har været præmissen for at kunne leve på et så udsat og isoleret sted. I dag er Hvide Sande en af landets største industrihavne, og fiskeindustrien danner sammen med byens placering mellem to vande og et aktivt turismeerhverv en unik ramme for kystturisme. Hvide Sande er rå, autentisk og dramatisk.

Havnen er omdrejningspunktet i Hvide Sande med de mange havnearealer, det aktive fiskeri og levende erhvervsliv. Samtidig har strandene, nærheden til fjorden og det omgivende landskab store landskabelige kvaliteter, og det gør byen til en attraktiv turistdestination. Hvide Sande byder på kulturhistorie, natur og friluftsaktiviteter og mange attraktioner og oplevelser – fra lystfiskeri og surfing, til cykel- og vandreture og strandliv ved Vesterhavet.

Hvide Sande er et af Danmarks mest velbesøgte turistmål og har et stort kendskab i udlandet – ikke alene i Tyskland, men også hos hollændere og nordmænd. Byen rummer interessante oplevelser med store potentialer, og både kommunen og lokale aktører har i

en årrække arbejdet strategisk med turismeudvikling. Bl.a. har et unikt samarbejde mellem havnen og lokale aktører ført til anlæggelse af en promenade på den ny mole, øget badesikkerhed og en forlængelse af det unikke røde teglstenstæppe af den anerkendte landsskabstegneste Schønherr, som efterhånden er blevet et ikonbillede på Hvide Sande Strand.

Hvide Sande – natur og sport

I en undersøgelse af turisternes tilfredshed, foretaget af CKT, ligger Hvide Sandes kyst og strand også flot på en 5. plads blandt de tyve udvalgte kystbyer - kun overgået af Allinge-Sandvig, Kerteminde, Løkken og Fanø. Af særlige kvaliteter i Hvide Sande fremhæves desuden naturområderne, sportslige aktiviteter og børneven-

lighed. Også lokale arrangementer og en venlighed fra befolkningen vurderes som en særlig egenskab ved havnebyen, ligesom naturvejledningen og de guidede rundturer fremhæves som gode.

Til gengæld falder tilfredsheden, når der spørges til oplevelsen ved vedligehold på strand og kyst. Her ligger Hvide Sande på en trist 18. plads. I forhold til stærke attraktioner ligger Hvide Sande lidt under landsgennemsnittet, og tilfredsheden med bymiljøet falder til en 16. plads. Også på kvaliteten af detailhandel, mad og service, ligger Hvide Sande under gennemsnittet, og særligt forholdet mellem kvalitet og pris opleves som ringe og får landets laveste vurdering sammen med Henne Strand og Blåvand.

TILFREDSHED BLANDT TURISTER

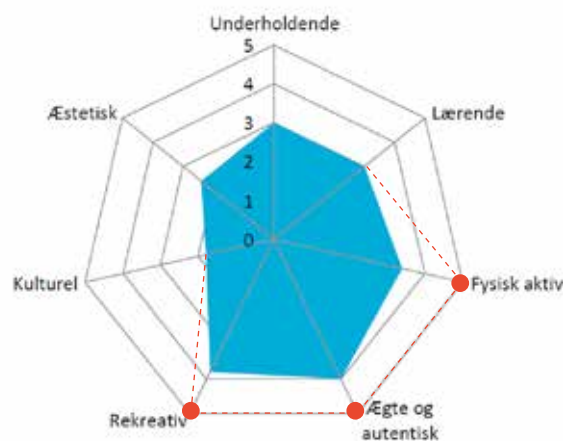
STÆRKE SIDER

- Strand og kyst og særlige naturområder
- Børnevenlighed
- Sportslige aktiviteter

SVAGE SIDER

- Infrastruktur som parkering og offentlige toiletter
- Bymiljø
- Butikker og overnatningssteders standart og kvalitet

KILDE: 'Kystturisters tilfredshed med feriesteder i Danmark', Videnscenter for Kystturisme, 2013

MODEL: Modellen illustrerer ekspertpanelets vurdering af kerneoplevelser på feriestedet i forhold til syv forskellige oplevelsesparametre: Lærende, Fysisk aktiv, Ægte og autentisk, Rekreativ, Kulturel, Æstetisk og Underholdende. Disse er vurderet på en skala fra 0-5, hvor 1 er lavest (0 i ringe grad) og 5 er højest (i meget høj grad). En lav score er ikke nødvendigvis et udtryk for, at oplevelsen er dårlig, men blot at kerneoplevelsen ligger et andet sted.

Autentisk, aktiv og rekreativ

Et panel af turismeeksperter besøgte i 2013 Hvide Sande og vurderede byen i forhold til, hvilke kerneoplevelser, byen har. Her fik Hvide Sande højeste karakter på: Det ægte og autentiske, Det rekreative og Det fysisk aktive. Set i forhold til byens beliggenhed midt mellem to vande og i en unik nærhed til fjord, klitlandskab og kyst, er det også her byen har sine største potentialer. Det er med andre ord i det autentiske havnemiljø og i de helt unikke rammer for både udendørs aktiviteter og rekreation, at Hvide Sande skal fokusere sin fremtidige turismeudvikling.

Kerneverdier i markedsføring

Baseret på analyserne af Hvide Sande, heriblandt inddragelsesprocessen med byens aktører og en markedsvurdering, anbefales det, at man fokuserer på fortællingen om Hvide Sande som en levende fiskerby, hvor industrien – den aktive havn, vindmøllerne og lyden af slusen – fletter sig ind i de omkringliggende naturoplevelser og landskabsforløb og er synlige vidnesbyrd om den tilblivelseshistorie, der er unik for Hvide Sande.

Hvide Sande er her et demonstrationseksempel på, hvordan en destination kan få dobbelt værdi af en levende havn: Ikke blot skaber den arbejdspladser og liv til byen, den er også et naturligt samlingssted for supplerende turismeaktiviteter og begivenheder og en platform, hvor besøgende kan få autentiske oplevelser af et globalt erhverv i fuld udfoldelse. De små fiskerkuttere, slusen, og den tunge industri danner rammen om en skueplads, der gør Hvide Sande værd at besøge, også når vejret er mindre godt og uden for sæson. Det trækker sommerhusgæsterne ind fra oplandet og skaber værditilvækst til de lokale butikker og spisesteder, for ikke at nævne mulighed for lystfiskeri både i sæson og i særligt tilrettelagte events, som bl.a. Sildefestivalen og Kunst i Slusen er eksempler på.

Det unikke samarbejde mellem havn og turisme om anlæggelse af den ny mole, strandudvidelsen og Vestled viser, hvordan andre havnebyer kan arbejde med den dobbelte udnyttelse af havnen, og har en demonstrationsværdi, som ikke bør eller skal underdrives. Havnen er i dobbelt forstand Hvide Sandes hjerte.

Slusen er en vild oplevelse. Man stiller sig, kigger, tænker og bliver bevidst om stedets natur

Borger på byvandring

Hvide Sande er aktiv – i flere henseender. En stor del af fortællingen om havnebyen er også, at vandet og naturen tæmmes, og bruges til aktiviteter, og giver plads for lystfiskeri, boardsport, sejllads og svømmetur. Det skal også kommunikeres som et af byens kernebudskaber.

Her spiller naturelementer ind, og Hvide Sandes udbud og oplevelsespalet veksler afhængig af blæsten, de store bølger og naturens riven og rusken. Naturelementerne er også en del af Hvide Sandes kerneværdier.

KERNEVÆRDIER

KERNEVÆRDIER I MARKEDSFØRINGEN AF HVIDE SANDE

- Den unikke beliggenhed og historien om byens tilblivelse mellem to vande.
- Hvide Sande som vandsports- og lystfiskerdestination.
- Blæsten, havet og naturens elementer.
- Havnen og fiskeriets historie og aktiviteter.

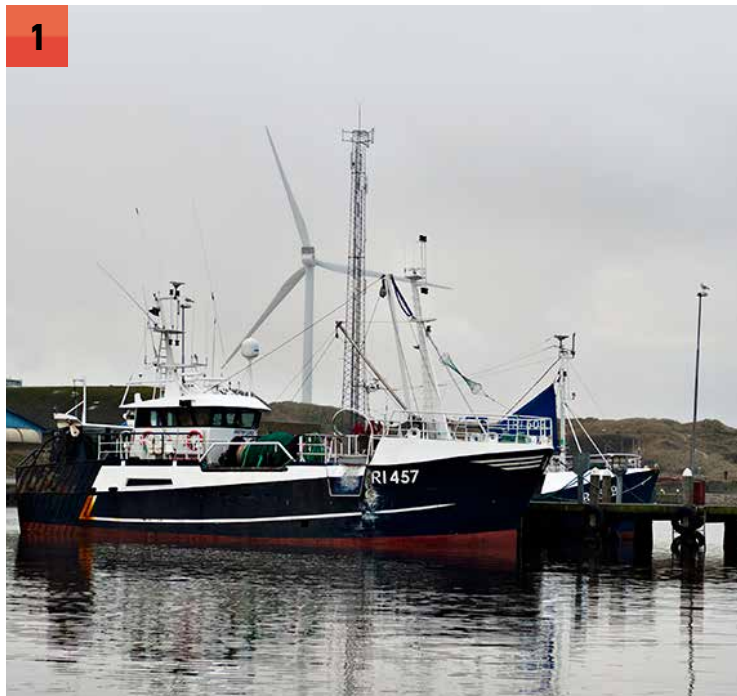

FOTO Det rå, det maritime og det industrielle har sin egen charme og æstetik.

Identitetsmarkører

Billeder siger mere end tusinde ord. Billedmateriale er i dag en vigtig del af markedsføring - også inden for turismeerhvervet. Derfor anbefales det, at man også her gør sig tanker om, hvad for nogle billeder, der skal understøtte byens kerneoplevelser. På baggrund af de allerede identificerede kerneværdier anbefaler vi billeder af den aktive havn (fiskerkuttere, fiskeri, liv ved havnekanten), vandsportsaktiviteter (alle former for boardsport), Vestled, vindmøllerne og den ny mole.

1

2

3

4

1 FISKEKUTTERE I HAVNEN

2 BOARDSPORT

3 VESTLED - DEN URBANE STRAND

4 VINDMØLLERNE SET FRA DEN NYE MOLE

KAPITEL 10

Oplevelser og Erhvervsliv

Naturen som kulisse

Hvide Sandes råhed og unikke landskabsmæssige placering appellerer i høj grad til, at gæsterne bruger naturens kræfter. Vinden, vandet og vildskaben inviterer gæsterne til at teste deres egne kræfter af på land, kyst eller fjord. Her er alle muligheder for at dyrke board sport, vandsport, cykle eller ride på hesteryg. Aktiviteter, der er salgsbare oplevelser til de mange besøgende.

En af byens store styrker er, at Vesterhavet tilbyder vildt vand og store bølger, mens fjorden lokker med mere blide forhold for nybegynderne. Ringkøbing Fjord har helt unikke forhold for nybegyndere inden for board- og vandsport. Byens surfskoler og Kabelbanen tilbyder træning og undervisning, så nybegyndere uanset alder kan lære at surfe eller tæmme en kajak. De gode forhold og hyggelige miljøer, der er omkring surfstederne, lokker hvert år mange til området. En af udfordringerne er dog, at de unge dygtige surfere ikke altid synes, det er attraktivt at binde sig for en hel uge af gangen til et feriehus. De efterspørger mere flexible overnatningsformer.

Cyklisme rummer også et stort potentiale. Området har trods den massive vestenvind altid været et populært cykelområde. Mange gæster har cyklen med i feriehuset og tager gerne på cykelture rundt i området. Samtidig er der flere og flere, der vælger en cykelferie, hvor cykelturen er selve målet for ferien. De efterspørger overnatningsmulighed for en enkelt nat, gode spisesteder og servicefaciliteter til dem selv og cyklen.

Hvide Sande skal styrke faciliteterne for de mange friluft- og vandsportsaktiviteter, som byen allerede byder på. Samtidig skal der arbejdes på at skabe flere overnatningsmuligheder for gæster, der vil have en nat eller to i Hvide Sande. Udnyt Ringkøbing Fjords potentialer ved at skabe sammenhænge og samarbejder hele vejen rundt om fjorden til glæde for både gæster og erhvervsliv.

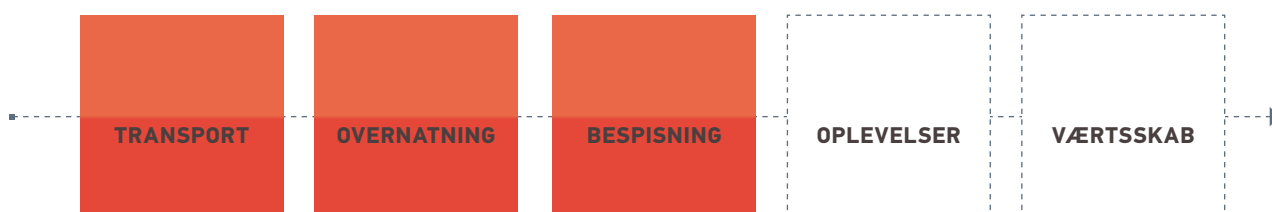
POTENTIALER OG UDFORDRINGER

POTENTIALER

- Driftigt maritimt erhvervsliv og en levende havn
- Veludbygget detailhandel
- Adgang til storslåede naturoplevelser
- Mange aktiviteter og events i sommerperioden
- Mulighed for aktiviteter i relation til strand og vand: Strandliv, surfing, lystfiskeri, sejlads, løb og vandring, cykling, fuglekiggeri, m.m.
- Iværksætterånd og lokalt engagement
- God service, værtskab og imødekommende lokale

UDFORDRINGER

- Sæsonafhængigt turisterhverv og en kort sæson
- Vejrafhængighed
- Har ikke én stor oplevelsesattraktion – men mange små
- Mangel på diversitet i overnatningsmuligheder, især til kortere ophold
- Mangler større variation i udbuddet af restauranter, særligt en god fiskerestaurant
- Mangel på cafémiljø og steder for uformelt indendørs samvær.
- Samarbejde går ikke på tværs af turismens værdikæder.
- Manglende netværk og samarbejde mellem turismeaktører i Hvide Sande og Søndervig og omkring Ringkøbing Fjord.
- At udvikle og integrere surfmiljøet til fordel for byen og hele destinationen.

VÆRDIKÆDE: Hvide Sande skal tænke hele vejen rundt om turistens oplevelse. Ud af værdikædens fem kategorier skal Hvide Sande særligt styrke transport, overnatning og bespisning.

Fisk er Hvide Sandes DNA

Hvide Sande er fortællingen om friskfanget fisk. Den aktive fiskerihavn og fiskeauktionen vidner om, at fisk stadig er en vigtig indtægtskilde for lokale. Gæsterne tiltrækkes af værftsområdet og fiskerihavnen, da det er en helt særlig oplevelse at komme så tæt på. Det er her, de får den ægte oplevelse, får et kig ind i de lokale fiskeres hverdag og måske bliver fristet af en tur med kutter eller lærer at "silde den", som det sig hør og bør. Dog er det ikke kun de store fiskekuttere, der dagligt fortæller historien om fiskeriet. Fra Slusens kanter fiskes der flittigt efter sild, og det tiltrækker tusindvis af lystfiskere fra nær og fjern. Unge som gamle lystfiskere hygger sig sammen langs kajen, mens de hiver fisk op til glæde for fruen eller fryseren. De mange lystfiskere er et sælsomt og hyggeligt syn, der er en gevinst både for byens atmosfære og detailliv.

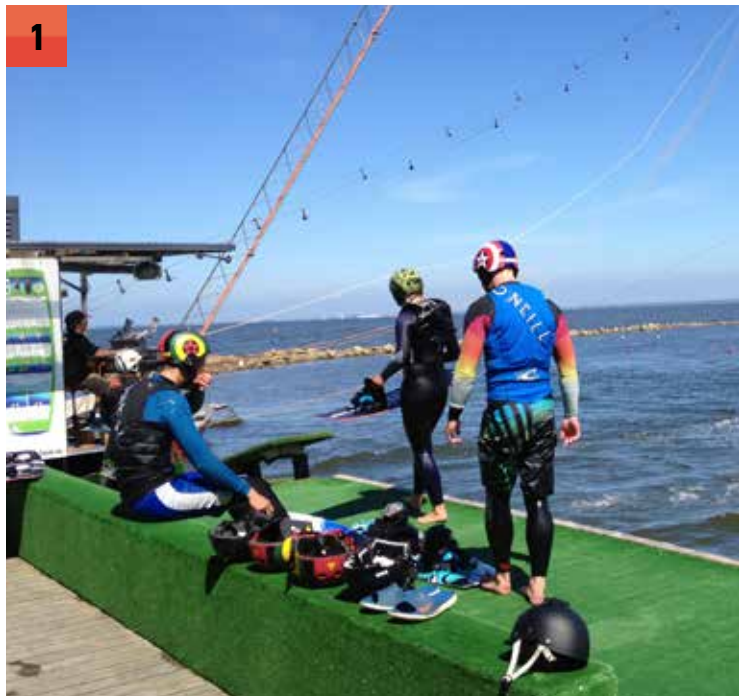
Enafudfordringerne ved mange fiskestangsentusiaster er dog, at mange af dem renser fiskene i byens rum. Dette medfører en del fiskeaffald, som lugter og sviner byen til. Lystfiskerne, der besøger Hvide Sande, samler sig primært omkring kajkanterne, men der er store potentialer for at styrke lystfiskeriet, tiltrække flere besøgende til og brede lystfiskeriet ud - både geografisk på forskellige former for lystfiskeri. Potentialerne er der for at gøre Hvide Sande til en lystfiskerdestination i verdensklasse med et fantastisk geografisk samlet og varieret fiskeområde, hvor der kan fanges fisk på i havnen, på havet, i fjorden, og i Skjern Å.

Destinationen og turismeaktørerne bør derfor styrke og udvikle formidling, faciliteter og service omkring lystfiskeriet. Oplevelserne omkring fiskerihavnen og værftsområdet er en fantastisk fortælling for byen. Denne fortælling skal forstærkes, så historien ikke blot fascinerer, men også formidles til de mange besøgende. Det kunne være gennem en række mindre events eller et større fokus på fiskens vej fra "æ haw til æ maw" for havnens spisesteder. For at styrke oplevelserne omkring havneområdet kan der med fordel tænkes i at skabe faciliteter og plads til fællesskaber for de mange lystfiskere og de mange nysgerrige, som de også tiltrækker.

ANBEFALINGER

- Styrk de udadvendte oplevelser og spisesteder, der findes omkring havnens fiskerierhverv, vindmøller og værftsområder.
- Styrk faciliteter, oplevelsesmulighederne og fællesskaber for lystfiskeri.
- Styrk faciliteter og muligheder for aktive oplevelser på vandet, i byen og i naturen.
- Styrk faciliteter for cykelturisme

- 1 BOARDSPORT OG VANDKULTUR VINDER FREM I HVIDE SANDE
- 2 SKÖNNERTEN MARY OG FISKERIETS HUS FORMIDELR HVIDE SANDES HISTORIE SOM FISKERIHAVN.
- 3 MANÖVREGANGEN ÅBNER HVERT ÅR VED DEN ÅRLIGE KUNSTFESTIVAL 'KUNST I SLUSEN'.
- 4 PÅ FISKERAUKTION BLIVER TURISTER INVITERET INDENFOR TIL EN SMAGSPRÖVE PÅ FISKERLIVET.

KAPITEL 11

BY & LANDSKAB

BY & LANDSKAB

Havnen er omdrejningspunktet i Hvide Sande. Byen er rå og robust med kajkanter, erhvervsbygninger og store vindmøller, men også sårbar med beskyttet natur, klitter og fjordens bløde sivkanter. Hvide Sande er med andre ord en by med kontraster og skalaspring mellem små træskure og store erhvervsbygninger, mellem hav og fjord, mellem præcis kajkant og bevægelig kystlinje. Hvide Sandes store potentiale ligger i at gentænke det fysiske miljø, så havnens krav og turistens ønsker om at komme tæt på havnen, vandet og naturen flettes sammen.

Afsnittet By og landskab sætter fokus på de fysiske rammer for turismeudviklingen i Hvide Sande. I afsnittet analyseres de fysiske rammers styrker, svagheder og potentialer, og på den baggrund gives anbefalinger til den fremtidige udvikling af Hvide Sande. Analyserne udpeger byens mange potentialer, og heraf er der udvalgt tre indsatsområder, som beskrives nærmere.

Havneliv og turisme

Hvide Sande er som udgangspunkt tænkt som en havneby med fiskeri og slusedrift som det primære. Senere har turisme og ferieliv føjet sig til byen på grund af Hvide Sandes særlige beliggenhed mellem hav og fjord. Koblingen mellem den oprindelige havneby og de nye krav og ønsker fra turisterne er derfor Hvide Sandes største udfordring og potentiale i fremtiden. Med fokus på by og landskab skal Hvide Sande gentænkes, så havneaktiviteter og turisme styrker hinanden og eksisterer side om side. Hvide Sandes skal gentænke det fysiske miljø, så havnens krav og turistens ønsker om at komme tæt på havnen, vandet og naturen, flettes sammen.

De fysiske rammer skal understøtte samspillet mellem hverdagsbyen og feriebyen, og byen skal opgraderes så oplevelsesrum og forbindelser mellem byens attraktioner knyttes sammen til en samlet oplevelse og fortælling om havn, by og natur. Hvide Sande skal positionere sig som byen på kanten med flotte oplevelsesrum og gode forbindelser mellem byens attraktioner.

Hvide Sande skal prioritere de gåendes oplevelse

og bevægelse gennem byen, og livet skal trækkes ud på kanten. Nye broer skal forbinde byen på tværs af Sluseøen, og en opgradering af gader og byrum skal styrke bykernen med en ny havneplads og park. Forandringerne og omdannelsen af de fysiske rammer skal ske med forståelse og respekt for stedets historie, stedspecifikke kvaliteter og havnens behov for udvikling.

Hovedgrebet i Hvide Sande er derfor en styrkelse af forbindelsen mellem nord og syd, mellem hav og fjord og mellem by og strand. Der skal skabes opholdssteder af høj kvalitet på kanten af byen, så byens eksisterende attraktioner bindes sammen og suppleres med nye byrum, som fuldender oplevelsen af Hvide Sande.

GENERELLE ANBEFALINGER

BYEN PÅ KANTEN - MED OPHOLDSRUM OG FORBINDELSER

- Brug de fysiske rammer til at flette havneaktiviteter og turisme sammen. Skab rum til begge dele.
- Styrk den nord-syd gående forbindelse ved etablering af to nye gangbroer.
- Styrk bykernens forbindelse med Vesterhavet ved etablering af gågade og promenade til stranden.
- Skab oplevelsesrum af høj kvalitet på byens kant omkring de to nye broer.
- Styrk forbindelsen mellem hav og fjord med supplerende stier i landskabet nord og syd for byen. Skab et sammenhængende net af stier og ruter fra byen og ud i landskabet. Lav oversigtkort og folder, som formidler byens attraktioner og historier.
- Tag afsæt i Hvide Sandes særlige karakter, farver og materialer i omdannelsen af plads, park og promenade. Tilføj fornyelse med respekt for stedet, naturen og historien.

Beliggenhed og naturens tæthed til byen

Hvide Sandes beliggenhed mellem Ringkøbing Fjord og Vesterhavet giver en særlig variation mellem fjordens stille vand og Vesterhavets vilde bølger. Hvide Sandes by og landskab har mange landskabelige kvaliteter og en stærk karakter, som gør havnebyen unik på den jyske vestkyst. Byen ligger i læ af de høje klitter mod vest, mens klitterne og højdepunktet Troldbjerg kiler sig ind i byen mod nord. Fra områdets højeste klitter er der lange kig til baglandet og Ringkøbing mod øst og Vesterhavet, skibene og horisonten mod vest. Naturen er en af byens særlige kvaliteter, fordi den kommer tæt på byen, og flere steder er der kig til klitter, hav og fjord. Variationen i landskabet med klitlandskabets bølgede terræn, fjordlandskabets mere flade terræn samt det vejrmæssigt hårde miljø med vind og bølgesprøjt fra Vesterhavet giver en særlig stemning og karakter.

Byen og havnen vil gerne udvide og udvikle sig, og siden byens oprindelse har det betydet, at der er taget bidder af den omliggende natur. Byens nærhed til den varierede natur og de rekreative muligheder i klit- og fjordlandskabet giver Hvide Sande en stor kvalitet, som skal respekteres. På sigt er det vigtigt at værne om det grønne omkring og i byen. Styrk det og træk det mere ind i byen, så man også i fremtiden kan se klitter og fjord fra byens gader. Særlig er området omkring Dækmolevej og Tungevej under pres. Både erhvervslivet og turismen ser muligheder i henholdsvis at udvide erhvervet og styrke surflivet og tilgængeligheden til stranden netop her. Som resultat af Potentialeplanens anbefalinger udarbejdes der en helhedsplan for området, som skal tilgodese ønsket om at bevare naturen, erhvervslivet og de besøgenes adgang til området. Se bilag 2.

Infrastruktur

Hvide Sande er skabt til fiskerierhverv og tilhørende tung trafik, som skal til og fra havnens arealer. Trafik er derfor en udfordring i Hvide Sande, og der er i den forbindelse udarbejdet en Trafikplan for Hvide Sande, som kommer med anbefalinger til, hvordan de bløde trafikanter fremadrettet prioriteres i en by, hvor havn og turisme skal sameksistere (se bilag 2). I dag er Hvide Sande særligt udfordret af Søndergade, som er en gennemfartsvej, der deler byen i øst og vest. Nord for byen er Troldbjergvej en udfordring, fordi den er dimensioneret til lastbiler, men samtidig også er en vigtig forbindelse for bløde trafikanter, som kommer

fra Søndervig, Vandrehjemmet og svømmehallen og Troldbjergvej mellem røgeriet og Fiskeriets Hus. Vestergade syd for havnen har lignende udfordringer, fordi det er den primære vej for tung trafik, men også primær vej for badegæster i bil, på cykel og til fods.

Derfor anbefales det, at både Troldbjergvej og Vestergade gentænkes for at give plads og sikkerhed for cykelende og gående. Se indsatsområde 1, hvor Troldbjergvej gentænkes som del af en bypark, hvor der skabes mere plads til at færdes mellem Røgeriet og Fiskeriets Hus. Indsatsområde 3 er et eksempel på ændringen af et vejprofil, hvor den tunge trafik fortsat skal være, men den bløde trafik får mere plads. Generelt anbefales det at cykelturismen indtænkes i planlægningen af de fysiske rammer, så cykelparkering m.m. bliver en integreret del af byen.

Nye forbindelser

Hvide Sande er udfordret af slusen, som deler byen i nord og syd. Slusen er også en trafikal flaskehals, hvor blød og tung trafik mødes på to smalle broer. I fremtiden vil det styrke Hvide Sande at forbedre den nord-sydgående forbindelse for de gående, så byen bindes sammen på tværs af Sluseøen. Der arbejdes med ideen om at etablere to nye gangbroer, som fører de gående over vandet parallelt med afvandingsslusen og kammerslusen. Tilsvarende skal bykernens forbindelse til Vesterhavet styrkes ved at omdanne Stormgade til gågade med sivetrafik (Se Trafikplan, bilag 2) og en styrkelse af det grønne i gaden kan tydeliggøre ruten til stranden. Stormgade skal ikke indrettes med nyt gadeinventar og cykelstativer, men begrønnes, så den oprindelige vegetation opleves helt inde i bykernen. Den brede gade kan f.eks. udsmykkes med linjer af marehalm, der fører de gående fra byen til stranden. Stormgade møder Vestergade, som omdannes til promenade. Se indsatsområde 3.

Der findes stier fra byen ud i det omkringliggende landskab langs fjord og i klitter. I dag mangler der tilsvarende stiforbindelser på tværs mellem hav og fjord. I fremtiden skal det prioriteres at lave nye stier, som forbinder de eksisterende stier til et samlet net, som binder by, attraktioner, natur, hav og fjord sammen. Stierne og ruter skal have varierende længder og tema og formidles på et kort og folder, som de besøgende kan tage med ud i området.

KVALITETER: Hvide Sande har mange landskabelige og rekreative kvaliteter og aktiviteter.

- **Beliggenhed:** Hvide Sande har en unik beliggenhed mellem Vesterhavet og Ringkøbing fjord. Landskabet varierer og tilbyder både høje klitter og sandstrand mod vest og fjordens flade landskab og bløde sivkanter mod øst
- **Naturen:** Både strand, klitter og fjord kommer helt tæt ind på byen og sætter sit præg på Hvide Sande. Nord for byen kiler Troldbjerg sig ind som grønt udsigtspunkt.
- **Havnen:** Det oprindelige landskab er gennemskåret af havnens præcise kanter, som adskiller vand og land. Havnens aktiviteter, mange kajkanter, forskellige bygninger og farver skaber liv og karakter i byen.
- **Attraktioner (rød prik) og aktiviteter:** Byen har mange rekreative tilbud og kulturhistoriske steder. Langs fjorden og i klitterne er der stier til gående og cyklende.

Havn og kajkanterne

Havnen er hjertet i byen og hele det oprindelige eksistensgrundlag for Hvide Sande. Havnen og slusen har skabt byen og er stadig essentielle for byens udvikling og bevarelse. Havnen arbejder konstant med natures kræfter for at styre vandstand, sandbevægelse og kystsikring. Det aktive havneerhverv giver byen en særlig karakter og hverdagsliv, som skal bevares og udvikles. Samtidig er erhvervets bygninger og tunge trafik på havnen en udfordring for de gående turister, som prøver at finde vej til stranden og fjorden fra byen.

Hvide Sande har mange meter kajarealer, som fremadrettet kan få en større rekreativ betydning for de gåendes oplevelse og bevægelse gennem byen.

Fremadrettet er det væsentligt for Hvide Sande at rumme både den aktive havn og det nye lag af gæster. Derfor skal havnens arealer indrettes, så det er tydeligt, hvor man må færdes, og hvor der er havneaktiviteter. Sluseøen er central for både havnen og byens sammenhængskraft. På havnearealerne omkring kanalen til Kammerslusen foreslås det at omdanne området til en unik havne- og byplads med ny gangbro og opholdsmuligheder tæt på vandet og byens kant. Se indsatsområde 2.

Hvide Sande har mange meter kajarealer, som fremadrettet kan få en større rekreativ betydning for de gåendes oplevelse og bevægelse gennem byen. Kajarealerne skal fortsat anvendes på erhvervslivets præmisser, men ved en enkel markering med f.eks. termoplast på eksisterende asfalt langs kajkanterne, kan arealerne signalere at de må bruges af gående, selvom skibe bliver læsset og losset. Markeringen skal være præcis, robust og tydelig som havnens andre funktionsbestemte markeringer. Der må gerne anvendes en klar farve, fordi det relaterer sig til eksisterende farver i området f.eks. havnens gule fortøjningspæle og de farvede sømærker ved indsejlingen.

Se indsatsområde 1 og 2, hvor eksisterende kajkanter udvikles til at imødekomme henholdsvis lystfiskeri på nordsiden og ny havneplads ved Kammerslusen og Toldbodgade.

Attraktioner og aktiviteter

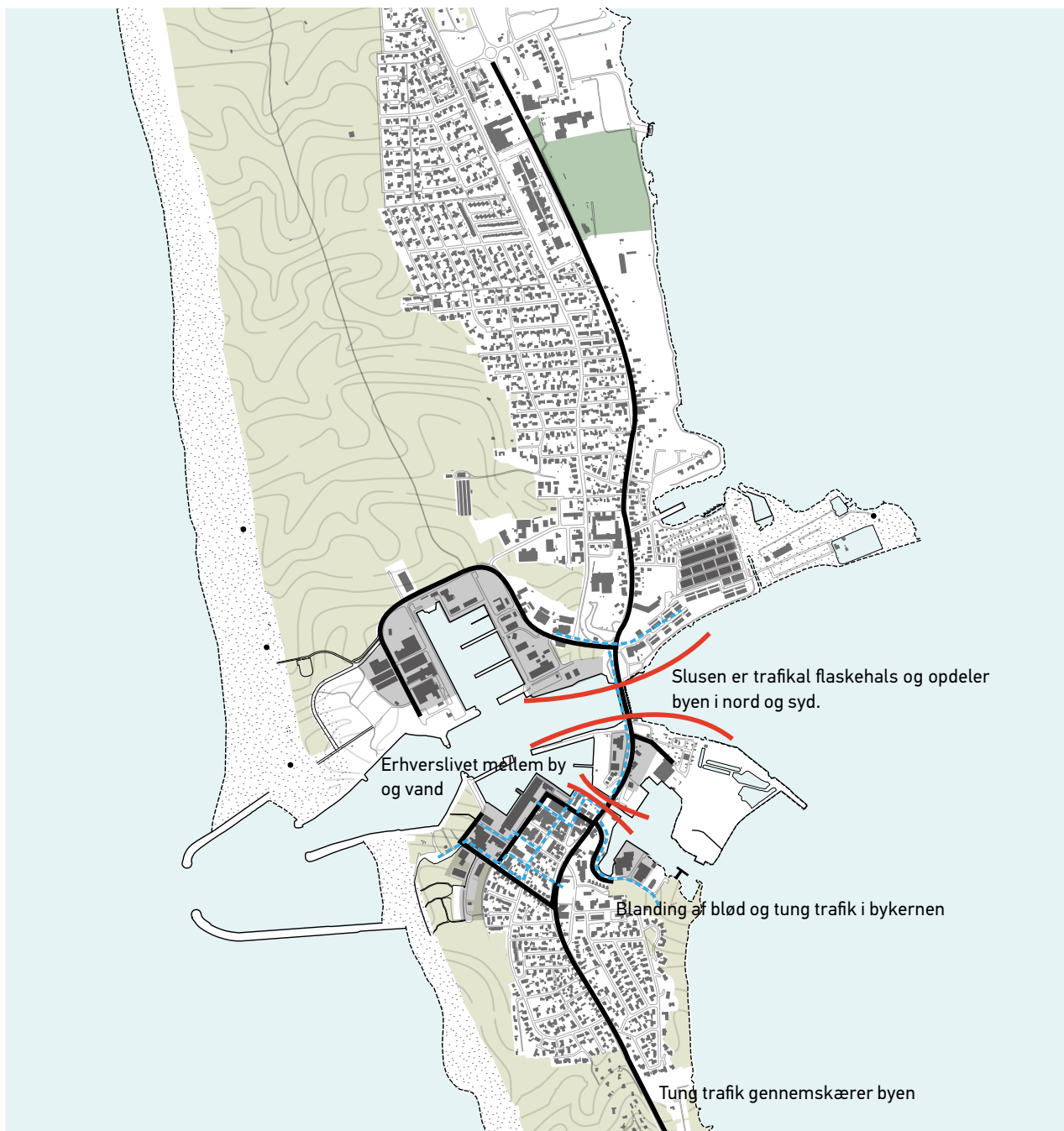
I og omkring Hvide Sande findes mange attraktioner og aktiviteter, som er relateret til vandet, naturen og byens kulturhistoriske miljø omkring fjorden. I Hvide Sande er der mulighed for lystfiskeri, cykel- og gåture, men også boardsporten sætter sit præg på byen. Udfordringen er, at Hvide Sandes mange særlige attraktioner og aktiviteter ligger spredt fra Kabelbanen i nord til stranden i syd. Stederne er ikke forbundet af tydelige stier, og det er svært at orientere sig.

Det er vigtigt i fremtiden at binde byens attraktioner sammen til en samlet fortælling og oplevelse, hvor byens fiskerihistorie, det aktive friluftsliv og havneaktiviteter knyttes sammen og formidles til de besøgende.

Bykernen

Byen syd for havnen har butikker, caféer og restauranter. Det kommercielle område har brede belagte gader uden beplantning. Der er få offentlige opholdsrum og mødesteder. Bykernen har lille tilknytning til havn, hav og fjord, og generelt mangler der kvalitet og stemning. Samtidig har området en robust charme, hvor trucks og havnerelaterede aktiviteter foregår tæt på handelslivet.

I fremtiden skal bykernen styrkes ved at lave en ny havne- og byplads omkring kanalen ved Kammerslusen. Se indsatsområde 2. Ved etablering af de to nye broer styrkes bykernens sammenhæng med den nordlige del af Hvide Sande. Omkring broen ved Kammerslusen tænkes en særlig byplads uden biler med nærhed til havnen og handelsgaden. Pladsen skal styrke det eksisterende café- og restaurantmiljø og sikre et unik byrum på kanten af byen. Samtidig tænkes området mellem Fyrvej og Strandgade som et andet samlingspunkt på hovedgaden. Området ved bageren og fiskehandleren skal omdannes til en fin lille plads, hvor beplantning skaber nye rammer for udeservering og byliv. Begge pladser bliver vigtige opholdssteder og samlingspunkter på turen gennem Hvide Sande.

UDFORDRINGER: Hvide Sande er udfordret af infrastruktur og slusens opdeling af byen i nord og syd.

- Deling af byen: Slusen med sluseøen opdeler byen i nord og syd. Og slusen er en trafikalt flaskehals, hvor gående, cyklende og kørende trafik skal passere over to broer.
- Infrastruktur: Byen gennemskæres af gennemfartsvejen Søndergade, og tung trafik kører på mange af de samme gader som de bløde trafikanter. De mange stier til gående er ikke forbundet i sammenhængende ruter.
- Erhvervslivet: Havnenes mange aktiviteter og bygninger ligger som en barriere mellem bykernen og vandet.
- Bykernen: Byen mangler samlingspunkter, opholdsmuligheder og byrum af høj kvalitet.
- Attraktioner og aktiviteter: Byens mange tilbud og særlige steder er dårligt forbundet og formlidlet.

Skiltning og formidling

Som besøgende er det i dag svært at orientere sig og finde vej mellem byens mange særlige steder og attraktioner. Hvide Sande har allerede en del skilte og trafikregulerende foranstaltninger, som imødekommer erhvervstrafikken til og fra havnens arealer både nord og syd for Sluseøen. Som nævnt er det vigtigt at styrke tilgængeligheden for de gående og cyklende i Hvide Sande, men det er vigtigt at gøre det uden at tilføre nye skilte. Den fremtidige oplevelse og bevægelse gennem byen skal tydeliggøres ved at arbejde med byens rum, flader og vægge. Der skal etableres nye broer, tydelige fortov mellem de to broer, en mere grøn hovedgade uden biltrafik og en ny markering af alle de tilgængelige kajkanter. I det omgivende landskab kan der opstilles lave og enkle markeringspæle i træ, der leder de gående gennem udkanten af byen og landskabet.

For at styrke formidlingen og oplevelsen af Hvide Sande er det besluttet at udarbejde et oversigtskort med attraktioner og ruter samt en tilhørende folder, der med en kort tekst formidler Hvides Sandes særlige historie, muligheder og attraktioner.

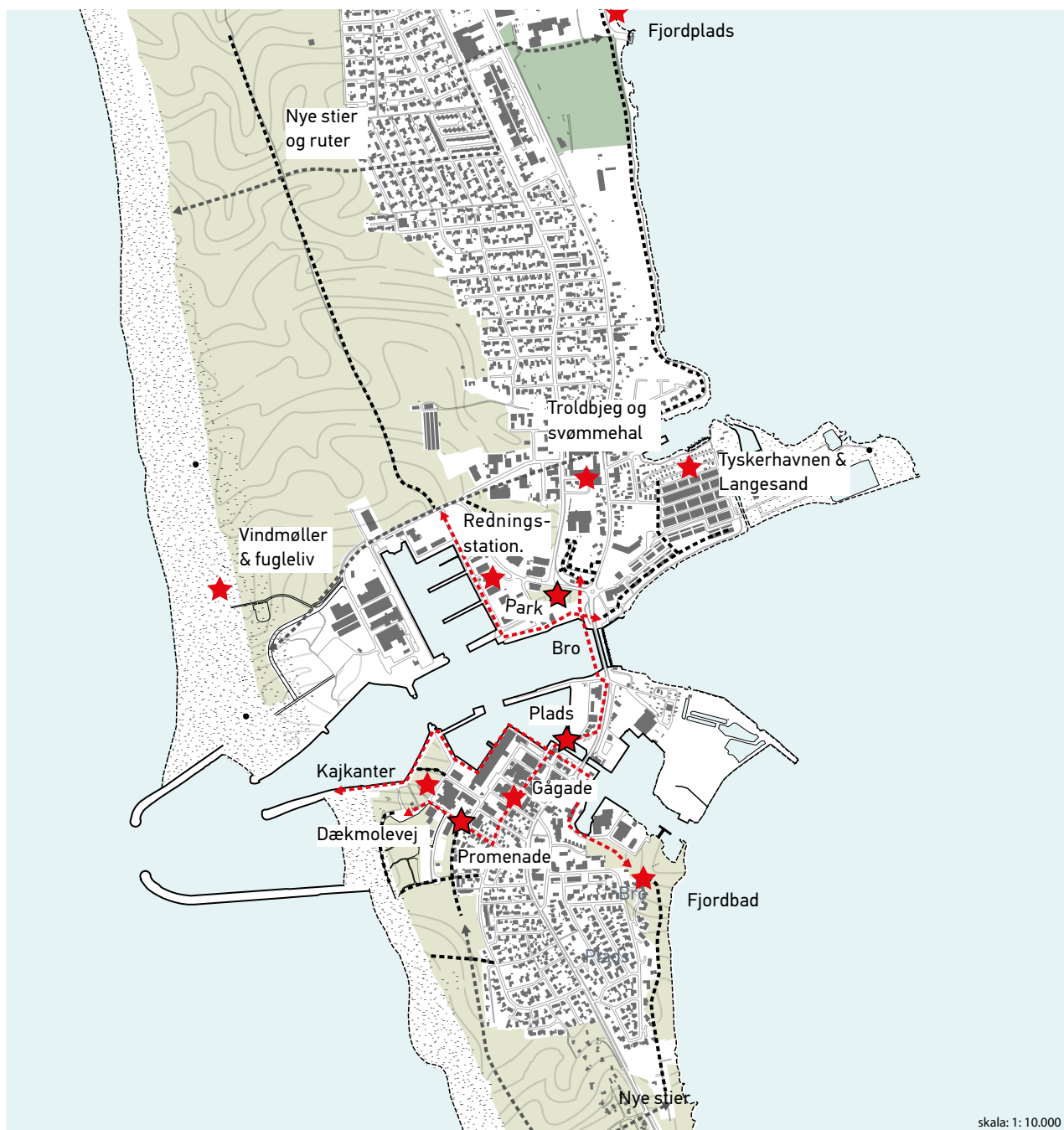
OMRÅDER MED POTENTIALER

Hvide Sande har mange landskabelige kvaliteter og områder med potentiale, som kan underbygge den nye vision om at skabe bedre synergi mellem havnens og de besøgendes ønsker og interesser og områdets mulighed for at tilbyde unikke naturoplevelser og rekreative tilbud. Følgende områder har store potentialer til at skabe sammenhængskraft og oplevelser i og omkring Hvide Sande.

- **Fjordplads med surf-skole og kabelbane** (lokalplan 91). Skab en portal mod fjorden. Udnyt synergien mellem kabelbane, surfskole og friarealer omkring skolen nord for byen. Skab et sports- og aktivitetsområde med fokus på fjordens muligheder. Området skal forbindes af cykel- og gangstier til hav og by.
- **Tyskerhavnen og Langesand med historie & sjæl.** Fasthold Tyskerhavnen og Langesands særlige karakter og kvaliteter. Tænk nyt med respekt for historien i Langesand, hvor de nu-

værende redskabsskure skal tømmes, og området udvikles. Respekter og brug områdets særlige kulturarv, skala og materialer.

- **Vindmøller og fugleliv.** Træk gæsterne ud til kysten nord for byen, hvor store vindmøller og særligt fugleliv giver området karakter.
- **Troldbjerg og Svømmehal.** Inddrag området nord for Troldbjerg, så p-pladser, vandrehjem og svømmehal bliver en del af oplevelsen og byen.
- **Redningsstationen i nordhavnen.** Skab en kulturhistorisk lomme midt i den moderne havn. Brug den fine bygning til offentlige formål, og fortæl byens barske historier fra havet.
- **Bevar det grønne nord for byen.** Skab en ny park på kanten af byen, hvor lystfiskeri og ophold styrkes. Se Indsatsområde 1.
- **Nye broer ved Afvandings- og Kammerlusen.** Styrk den nord-syd gående forbindelse ved etablering fodgængerbroer.
- **Skab moderne byrum, som højner kvaliteten i bykernen.** Skab en ny plads omkring kanalen ved Kammerlusen. Se indsatsområde 2.
- **Udnyt kajkanterne.** Gør det synligt, at man kan færdes langs kajkanterne. Brug havnens klare signalfarver til at tydeliggøre arealer, som er tilgængelige.
- **Hovedgaden som gågade og ledetråd til havet.** Brug det grønne til at skabe karakter, kvalitet og en rute til havet.
- **Vestergade som promenade til havet.** Se Indsatsområde 3.
- **Dækmolevej.** Tænk området som byens møde med naturen og erhvervets møde med turisten. Skab helhedsplan for området, så by og hav forbindes. Se bilag 2.
- **Fjordbad ved shelterplads.** Skab godt alternativ til badning i Vesterhavet, og byg videre på shelterplads og udeliv ved fjorden.
- **Nye stier, som danner ruter.** Tænk i sammenhængende ruter af varierende længde og tema. Udarbejd rutekort og tilhørende folder, som formidler byens historier og attraktioner.

skala: 1: 10.000

ANBEFALINGER Hvide Sande har store potentialer til at blive en attraktiv turistdestination med unikke oplevelser på kanten af havet.

- Styrk og forbind byen fra nord til syd med nye broer parallelt med slusen.
- Styrk adgangen til havet fra byen ved at lave gågade og promenade til stranden.
- Styrk adgangen og bevægelsen langs kajkanterne.
- Skab opholdsmuligheder og byrum af høj kvalitet på kanten af byen ved at etablere bypark og plads.
- Bevar naturen tæt på byen, og træk det grønne ind i byen.
- Forbind byens aktiviteter og attraktioner med supplerende stier. Skab ruter, som vises på kort og i folder med kort forklarende tekst.

Former, farver og materialer

Hvide Sande har sin helt egen karakter og stoflighed skabt af vind, vejr og materialevalg. Byen er grundlagt bevidst og med kendskab til naturens kræfter og udfordringer. Slusen har været udgangspunktet for byens skabelse, og det flotte bygningsværk mellem nord og syd er skabt med udgangspunkt i funktionaliteter og krav til at styre vandets gennemstrømning mellem hav og fjord.

Fiskernes gamle træhuse, som ligger spredt i området omkring havnen, danner sammen med markante byggerier som slusen et varieret og karakteristisk udtryk i Hvide Sande. Husene ligger orienteret ud mod fjorden op og mod vinden i forskellige røde, grå og grønblå farver. Siden er store erhvervsbygninger langs havnens præcise kajkanter kommet til i beton- og elementbyggeri. Erhvervsbygningerne er holdt i grå og blå farver, mens bykernen har flere huse i røde tegl.

Havnen bruger klare signalfarver til at markerer fortøjning, områder og grej. Moler, kanter og flader er i beton og alle kørearealer er asfalt. Mod fjorden bliver kanterne grønne af siv og vejene af grus/jord.

I fremtiden er det vigtig at fortsætte brugen af Hvide

Sandes særlige farver, hvor lyset og naturens grågrønne marehalm og sivkanter blander sig med de gamle vejrbidte træskure og de større betongrå bygninger. Med udgangspunkt i materialer som beton, asfalt og træ er det muligt at gentænke og forny Hvide Sandes fysiske rammer som nye karakterfulde byrum, der underbygger byens stedbundne kvaliteter, samtidig med at der tilføres nye lag af funktioner og oplevelser.

På havnens arealer kan funktionalitet og klare signalfarver fortsat anvendes til at markere og udsmykke områder, men beton og træ kan bruges til at udforme og indrette arealerne. Fremadrettet skal der fortsat være balance mellem det funktionsbestemte, nedtonede og et bevist lag af fornyelse.

Hvide Sandes sømærker udtrykker en enkel og klar æstetik, der kan bruges som inspiration til den fremtidige skiltning og indretning. Det er vigtigt at fornyelse og forandring tager afsæt i Hvide Sandes natur, farver og historie, hvor funktionalitet og råhed har skabt den by, som fascinerer i dag. Med afsæt i stedbundne kvaliteter skal nye byrum og tydelige forbindelser flette det daglige havnemiljø sammen med ferielivet året rundt.

FORMER, FARVER OG MATERIALER

- 1 HAVNENS RÅ BETONMOLER
- 2 TYSKERHAVNENS BLÅ-GRØNNE FARVER.
- 3 VESTLEDS RØDE TEGL OG ADGANG TIL VESTERHAVET
- 4 FISKERIETS KLARE FARVER

KAPITEL 12

TRE FYSISKE INDSATSOMRÅDER

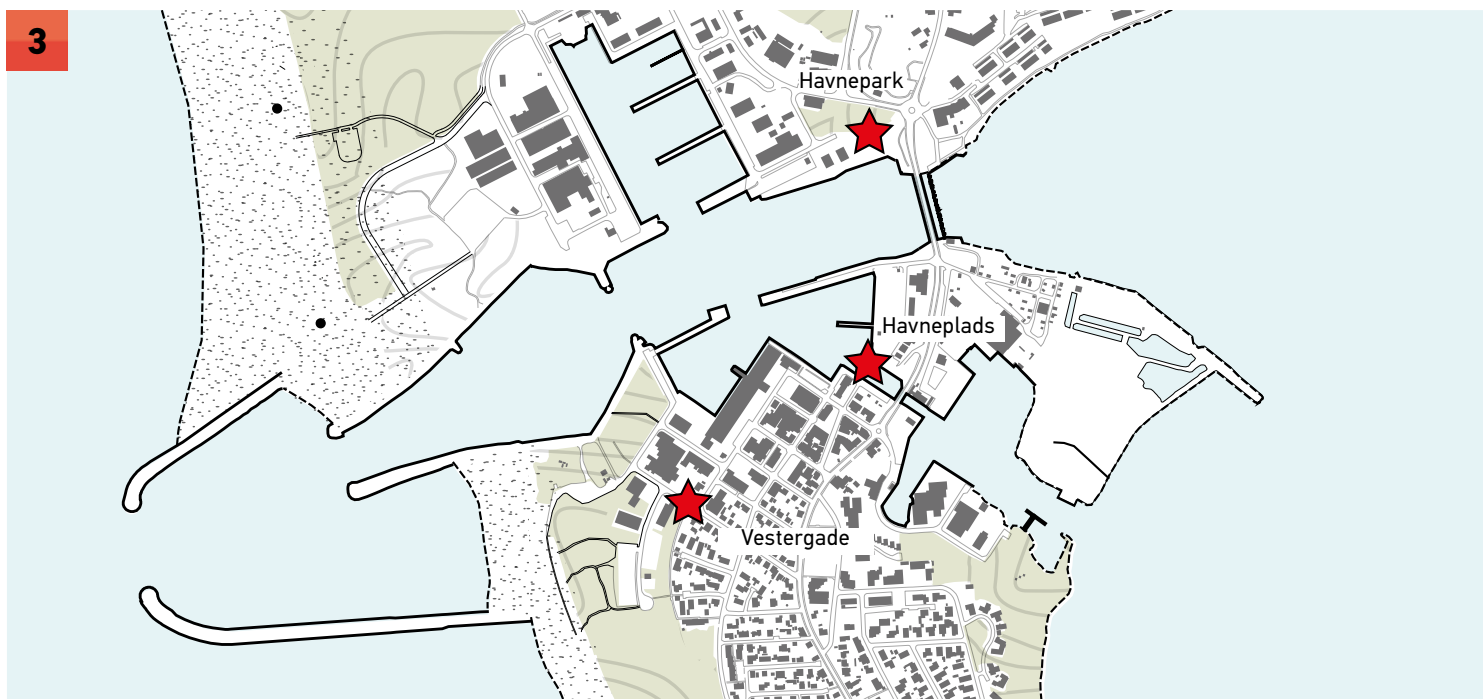
1

2

3

4

- 1 OMRÅDE TIL FREMTIDIG HAVNEPARK
- 2 OMRÅDE TIL FREMTIDIG HAVNEPLADS PÅ TVÆRS AF KANAL
- 3 OVERSIGTSKORT MED INDSATSOMRÅDER
- 4 VESTERGADE I DAG - ADGANG TIL HAVET FORNYES

Ny havnepark ved kajen

Det første indsatsområde omhandler området syd for Troldbjerg, som har stort potentiale til at blive et nyt og vigtigt oplevelsesrum i Hvide Sande. Området er placeret helt centralt og opleves som en del af ankomsten til Hvide Sande. Området er som et "hængsel" mellem helårsbyen mod nord og havnen og bykernen mod syd. Ligeledes er området "hængslet" mellem Fiskeriets Hus og redningsstationen for enden af Troldbjergvej. I dag står der en vigtig mindesten og et par funktionsforladte bygninger tæt på kajen, men området fremstår overset og uden relation til Troldbjerg og de omkringliggende turistaktiviteter.

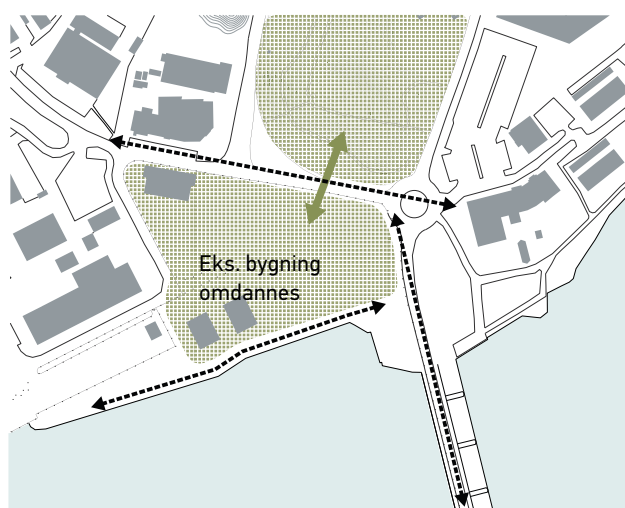
Området vil blive startpunktet for den kommende gangbro parallelt med Afvandingslusen, og her er der mulighed for at imødekomme ønskerne om at styrke lystfiskeriet i Hvide Sande. Her kan skabes en central havnepark med udsigt til by og hav og tilgængelige kajkanter, som fremadrettet kan anvendes til havneformål, lystfiskeri og rekreative formål. Havneparken skal respektere havnens fortsatte aktiviteter langs kajen, men åbne op for ophold og lystfiskeri med tilhørende faciliteter.

Ønsket er at trække det grønne helt ind i byen og udnytte områdets fine placering ud mod kanalen og

byen. Parken skal ses som en forlængelse af Troldbjerg og blive et nyt opholdsrum på kanten af byen, der trækker klitter og natur helt ned til kajkanten. Parken skal indrettes med kanter, som kan bruges til at sidde på, balancere på og til at adskille det grønne og de belagte flader. I de eksisterende bygninger indrettes faciliteter til lystfiskeri, formidling mm. Omkring bygningerne indrettes området med borde, bænke, grill og legeplads.

Troldbjergvej skal indtænkes i planen, så forbindelsen for gående og cyklende mellem Fiskeriets Hus og røgeri m.m. forbedres ved at ændre Troldbjergvejs vejprofil. Telebygningen på Troldbjergvej skal fjernes, så der skabes bedre forbindelse mellem havnepark og udsigtspunktet og mellem øst og vest. En ny havnepark skal også styrke potentialet og mulighederne i at binde de eksisterende p-pladser og aktiviteter omkring vandrehjem, svømmehallen og cykelstien fra nord på resten af byen.

Med parken trækkes det grønne helt ned til kajkanten, og området indrettes som en nyt multifunktionelt uderum og samlingspunkt nord for den nye gangbro over Afvandingslusen.

STYRKE FORBINDELSER & DET GRØNNE Den nye havnepark bliver "hængslet" mellem nord og syd, øst og vest.

NYT PROGRAM & FUNKTIONER Havneparken skal imødekomme lystfiskeri, leg og ophold med udsigt til byen.

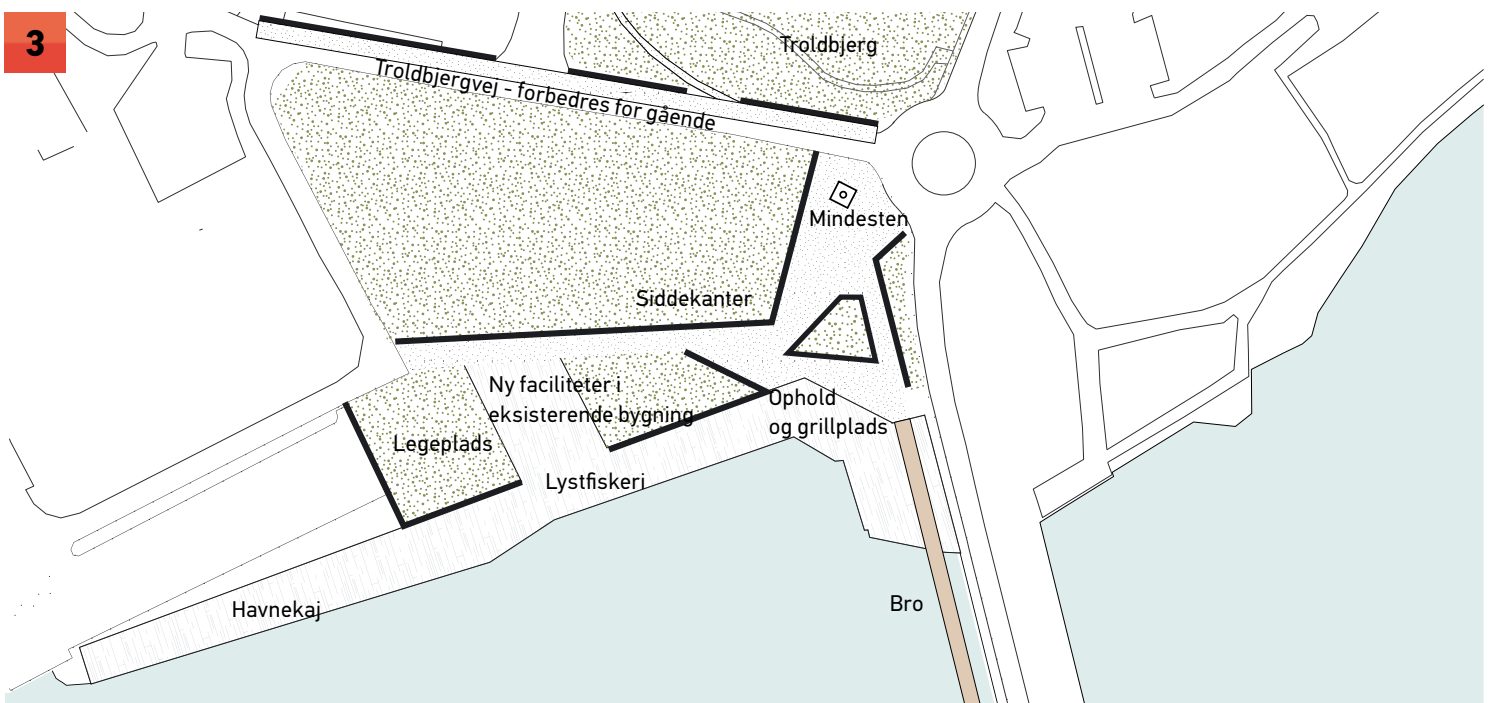
1

2

3

4

- 1 SIDDEKANTER OG UDSIGT OVER BYEN
- 2 STIER GENNEM DET GRØNNNE
- 3 PRINCIPSKITSE AF NY HAVNEPARK
- 4 LYSTFISKERI OG AKTIVITETER I PARKEN

Ny havneplads på tværs af kanalen

Det andet indsatsområdet ligger midt i Hvide Sande - i mødet mellem havnen og bykernen. Indsatsområdet fokuserer på at omdanne et centralt sted til et unik byrum på kanten af byen omkring kanalen ved Kammerslusen.

Sluseøen ligger mellem nord og syd og er meget vigtig for byens sammenhængskraft. Derfor tænkes dele af Sluseøen som en offentlig plads, som via en ny bro forbindes til byens cafeer og restauranter ved Toldbodgade. Pladsen skal styrke bykernen og forretningslivet.

Området har i dag karakter af havneområdet, men har potentiale til at blive en vigtig del af byen, som start- og slutpunkt for den nye fodgængerbro mellem Sluseøen og Toldbodgade. På de attraktive arealer langs kajen i Toldbodgade ved de eksisterende cafeer og restauranter er der i dag parkering og kørende trafik. Og forbindelsen til Fiskeriet Hus og den nordlige del af byen foregår langs den højere liggende Søndergade.

Oplevelsesrum på kanten af byen

Ved kanalen skabes en særlig to-delt plads, som både er en del af byen og en del af havnen. Her mødes det aktive erhvervsliv og turisten. På Sluseøen midt i byen skal der fortsat være havneaktiviteter og erhverv, samtidig med at en del af området indrettes til et robust og fleksibelt byrum, der kan bruges til markedsdage, ophold og byliv. Det vil tilføre havnepladsen oplevelsesværdi, hvis en del af pladsen på Sluseøen trapper ned mod vandet. Det skaber en ny mulighed for at komme tæt på vandet i

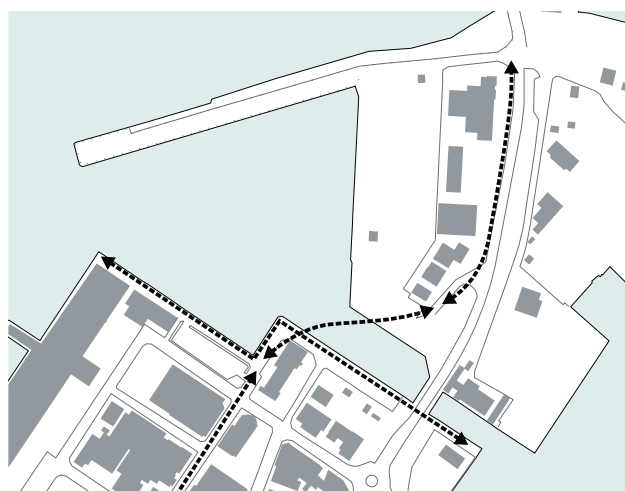
havnen. Pladsen fortsætter på den modsatte side af kanalen omkring Toldbodgade, hvor pladsen skal tilgodeses udeservering og ophold uden biltrafik. Omdannelsen af området skal understøtte de nuværende aktiviteter ved Kammerslusen og sikre, at fiskerbåde kan lægge til med frisk fisk til byens restauranter.

Sammen med den ny bro skabes der bedre forbindelse mellem nord og syd, og der skabes en central beliggende byplads som med fornyelse og nytænkning tilfører området fornyet kvalitet og oplevelsemuligheder. Med pladsen på begge sider af kanalen skabes et særligt byrum uden biler og tung trafik.

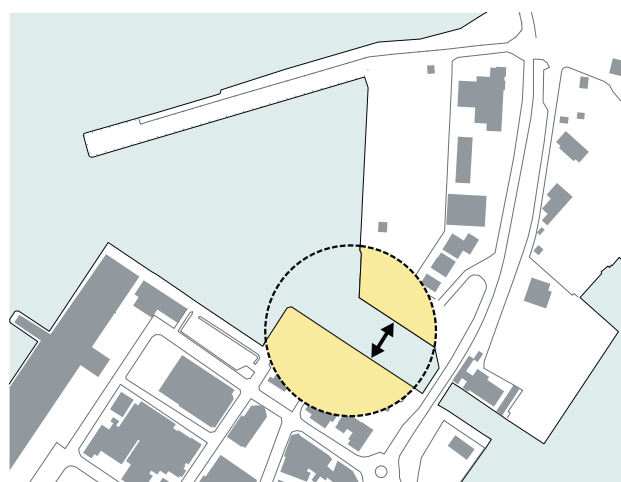
Pladsen bliver et nyt samlingspunkt og oplevelsesrum på turen gennem byen. Pladsen bliver også starten på gågaden og ruten til Vesterhavet via Stormgade og Vestergade.

Samtidig er pladsen omdrejningspunkt for at færdes langs kajkanterne til enten stranden forbi Auktionshalerne eller langs kajen til fjorden via Mamrelunden. Kajkanterne kan markeres som tilgængelige for turister på erhvervslivets præmisser ved en enkel bearbejdning af asfalt arealerne. Der er ideer om at lave en tunnel under Søndergade for at styrke adgangen til Mamrelunden og fjorden mod øst, hvilket vil styrke den sammenhængende oplevelse af byen.

Pladsen på begge sider af kanalen er et vigtigt "hængsel" mellem nord og syd og mellem hav og fjord.

STYRKE FORBINDELSER Bevægelsen gennem byen skal styrkes. Både nord-syd og langs kajkanten.

STYRKE OPHOLD Omkring byens caféer og den nye bro skabes en ny plads på tværs af kanalen.

1

2

3

4

- 1 NY BELÆGNING OG PLADS PÅ HAVNEN
- 2 NYE OPHOLDSMULIGHEDER PÅ KANTEN AF BYEN
- 3 PRINCIPSKITSE AF NY PLADS OMKRING KANALEN
- 4 SIDDETRAPPE OG ADGANG TIL VANDET

Fornyelse af Vestergade

Det sidste indsatsområde omhandler en styrkelse af byens forbindelse til stranden og Vesterhavet. I dag er det svært at orientere sig og finde vej fra bykernen til stranden. Derfor sætter Potentialeplanen fokus på at styrke byens gader og byrum, så bevægelsen gennem Hvide Sande bliver mere tydelig for de besøgende, samtidig med at havnens erhvervsliv fortsat eksisterer og udvikler sig.

Det anbefales at arbejde med en tydeliggørelse og omdannelse af gade- og byrum for derigennem at lede folk fra nord til syd og fra øst til vest uden yderligere skiltning og forstyrrende byinventar.

Ved at forny Vestergade med et bredere fortov får man skabt et vejforløb, som inviterer og leder de besøgende ned til en af byens store attraktioner: Vesterhavet.

Vestergade er i dag en vigtig færdselsåre mellem gennemfartsvejen Søndergade og erhvervslivets aktiviteter på havnen. Samtidig er vejen en central forbindelse mellem byen og stranden for både kørende, cyklende og gående strandgæster.

Vestergade er en bred vej, som kiler sig ned mellem private enfamiliehuse omkring Søndergade og større erhvervsbygninger omkring Tungevej og Dækmolevej. Midt på Vestergade kobler Stormgade sig på det lige forløb. De private boliger har vinduer og små forhaver med stakit og lav beplantning ud mod vejen, mens erhvervsbyggeriet er lukkede bygninger med hegn og parkeringspladser i kanten af Vestergade.

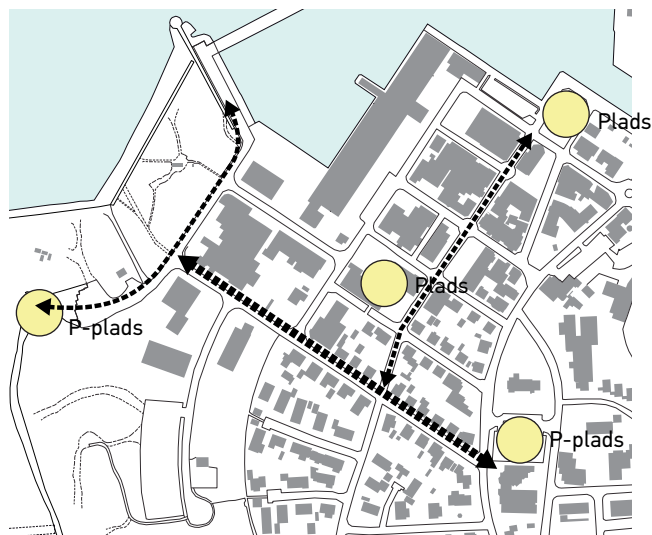
I dag kan man se klitterne for enden af Vestergade, men vejens udformning og karakter inviterer ikke de besøgende ned ad Vestergade, og man skal vide at Vestled og stranden ligger for enden af vejen.

Ved at forny Vestergade med et bredere fortov får man skabt et vejforløb, som inviterer og leder de besøgende ned til en af byens store attraktioner: Vesterhavet.

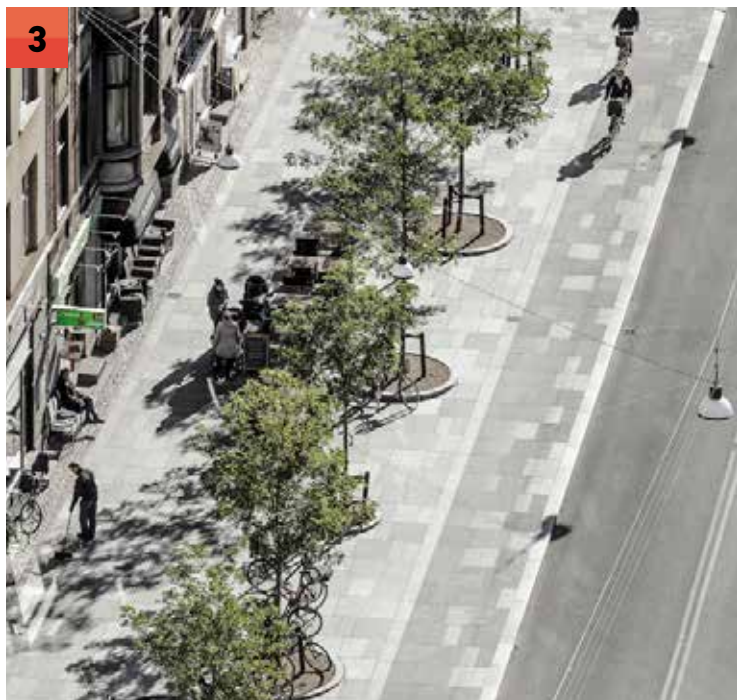
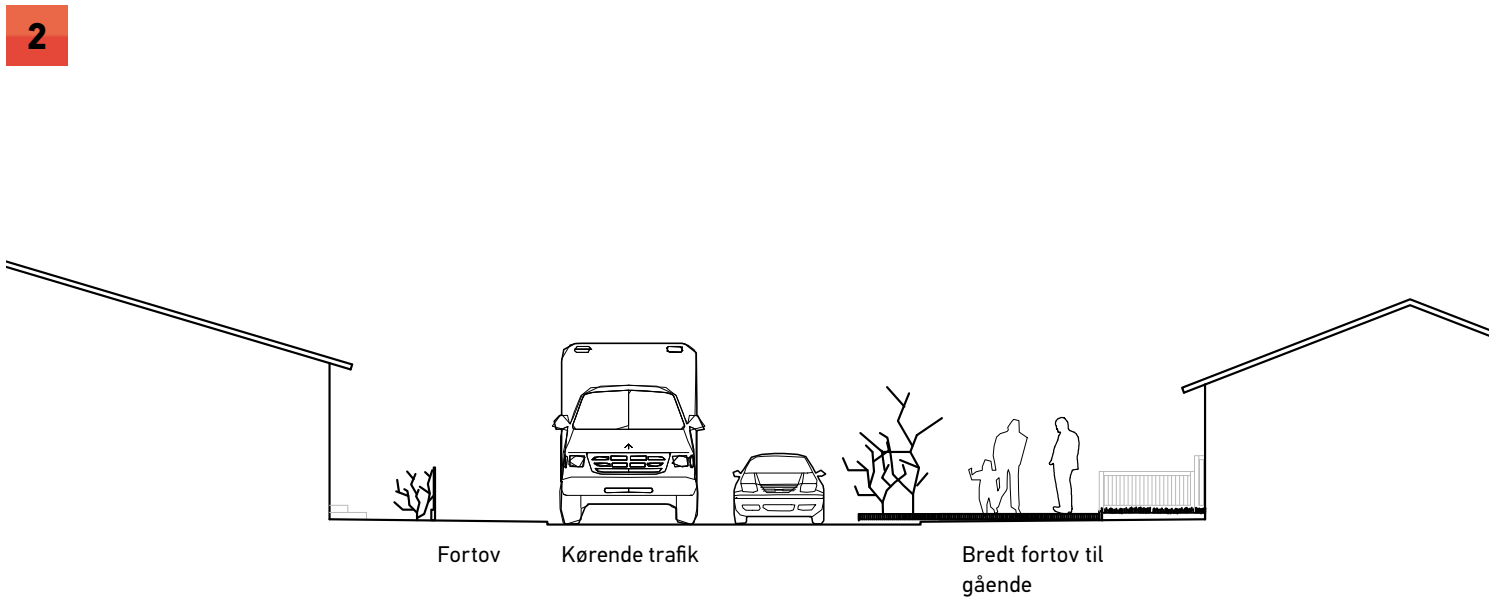
Vestergade skal fortsat være adgangsvej for tung trafik til havnens erhvervsområde. En fornyelse af Vestergade skal respektere Hvide Sandes rå havnemiljø samtidig med, at forbindelsen mellem by og hav styrkes for de gående.

Vejens profil skal gentænkes, så der gøres plads til de gående langs den nordlige side af Vestergade, mens den kørende trafik er i den sydelige side af vejen. Det brede fortov skal adskilles fra den kørende trafik af niveauforskel og/eller lav beplantning - inspireret af forhavernes hække. Strækningen skal bearbejdes med afsæt i Hvide Sandes karakter - evt. beton med mønstre med teglsten som Vestled. Fortovet skal møbleres med bænke og belysning og indtænkes i skitseforslag til Dækmolevej. Se bilag 2.

Fornyelsen af Vestergade starter ved Søndergade og den store p-plads tæt på kirken og slutter ved Dækmolevej, hvor de gående ledes videre til Vestled og den flotte overgang til havet.

PLADSER OG FORBINDELSER Som kobling mellem byen og stranden skal Vestergade omdannes. Stormgade og Dækmolevej skal ligeledes tilgodes de gående, mens mindre bypladser skaber samlingspunkter og opholdsmuligheder undervejs.

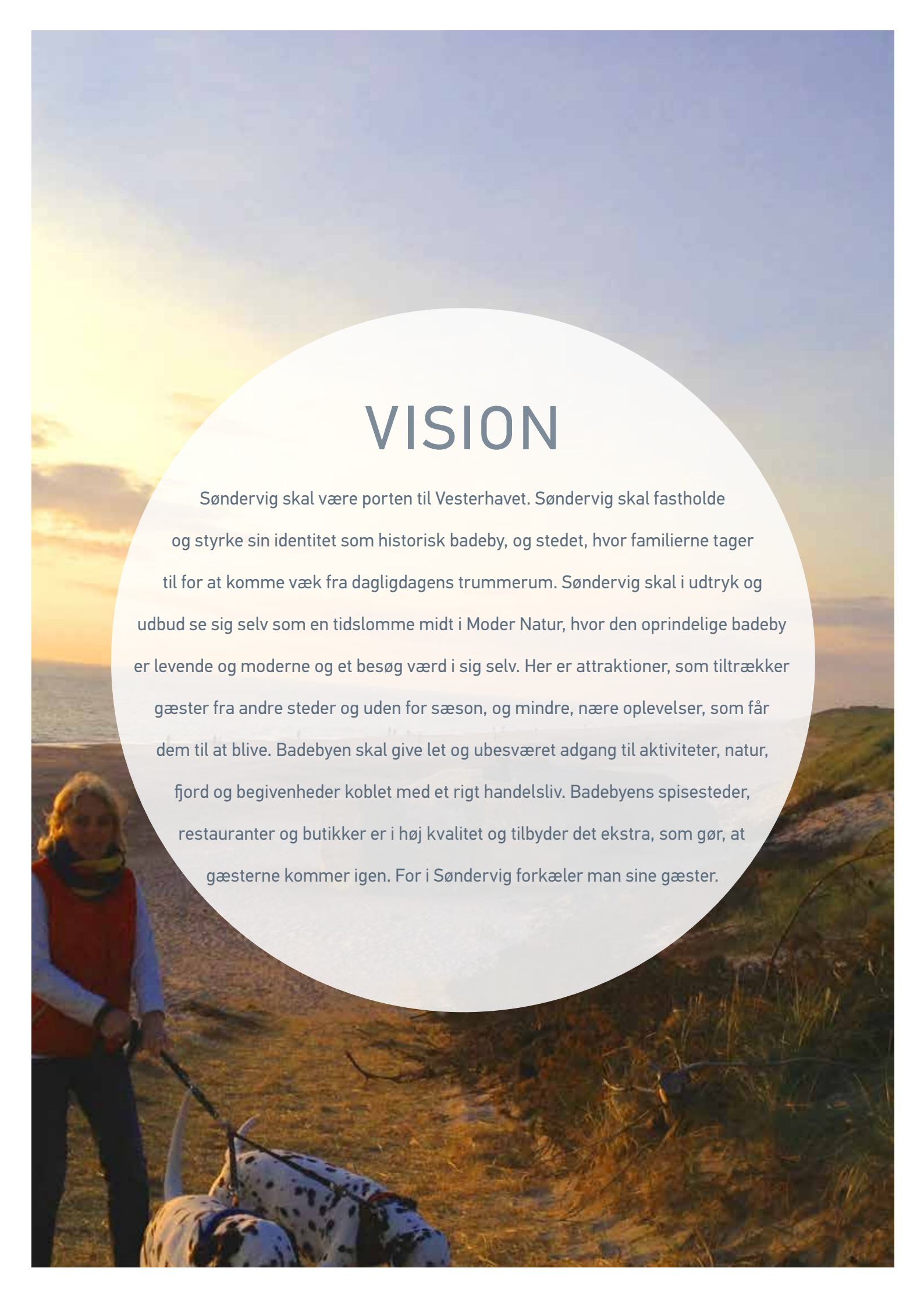

- 1 PRINCIPSKITSE AF FORNYELSE I VESTERGADE
- 2 PRINCIPSNIT AF NYT VEJTRACÉ I VESTERGADE
- 3 FORNYELSE AF VESTERGADE MED PLADS TIL BÅDE BLØD OG TUNG TRAFIK

SØNDERVIG

A woman with blonde hair, wearing a red vest over a white long-sleeved shirt and dark pants, is walking a Dalmatian dog on a leash. They are on a sandy beach with some dry grass and driftwood. In the background, the ocean is visible under a sunset sky with warm orange and yellow hues. A large white circle is superimposed over the center of the image, containing the title and text.

VISION

Søndervig skal være porten til Vesterhavet. Søndervig skal fastholde og styrke sin identitet som historisk badeby, og stedet, hvor familierne tager til for at komme væk fra dagligdagens trummerum. Søndervig skal i udtryk og udbud se sig selv som en tidslomme midt i Moder Natur, hvor den oprindelige badeby er levende og moderne og et besøg værd i sig selv. Her er attraktioner, som tiltrækker gæster fra andre steder og uden for sæson, og mindre, nære oplevelser, som får dem til at blive. Badebyen skal give let og ubesværet adgang til aktiviteter, natur, fjord og begivenheder koblet med et rigt handelsliv. Badebyens spisesteder, restauranter og butikker er i høj kvalitet og tilbyder det ekstra, som gør, at gæsterne kommer igen. For i Søndervig forkæler man sine gæster.

SØNDERVIG

DEN MODERNE BADEBY

Søndervig har "Den moderne badeby" som motto. Det er en by med en stærk historie om ferielivets og badebyernes begyndelse, som med tiden har udviklet sig til at byde på et stort udbud af oplevelser, faciliteter og overnatningsmuligheder.

Byens potentiale ligger i at koble udviklingen af den moderne kystferieby med det uspolerede Vesterhav, de historiske sommerhuse og fortællingen om badeferiens begyndelse. Desuden ligger der et potentiale i at bruge og formidle nærheden til fjorden og kysten mere aktivt. Her skal skabes nye ruter, aktiviteter og events for hele familien - udbud der udnytter, at der kun er et stenkast fra feriehuset til sejlsads på fjorden, indkøb og oplevelser i handelsgaden og gåture langs Vesterhavet. Endelig har Søndervig potentiale til at tiltrække de mere købestærke gæster, som søger roen, blæsten og naturen kombineret med lokale gastronomiske oplevelser. Det er en målgruppe, der er mere tilbøjelige til at komme uden for højsæsonen.

PRINCIPPER

- Styrk oplevelsen af det oprindelige og historiske Søndervig.
- Tænk nære oplevelser, der er lette at gå til for hele familien.
- Styrk udsigtspunktet i klitterne og gør det til ikon for byen.
- Tænk i målgruppe-specifikke oplevelser og produkter.
- Åbn byen mod landskabet og fjorden.

ANBEFALINGER

IDENTITET & FORMIDLING

■ Historie

Styrk fortællingen om den historiske badeby i formidling og billeder

■ Natur

Brug stilheden og mørket og blæsten. Her kan du finde ro og mørke og mærke naturens elementer. Koble af.

■ Badeby

Markedsfør Søndervig som badebyen for hele familien

OPLEVELSER & ERHVERV

■ Børnefamilier

Skab flere oplevelser, events og faciliteter for børnefamilier.

■ Handelsby

Styrk byens kvaliteter som handelsby.

■ Personlig service

Genfind den personlige service og den fælles værtskabstankegang.

■ Events

Skab flere events, midlertidige aktiviteter og underholdning til alle i familien.

■ Koblinger og samarbejde

Styrk koblingen til Hvide Sande og hele destination Ringkøbing-Skjern.

■ Ro og oplevelser

Brug kysten, klitterne og fjorden som afsæt for at skabe oplevelser, ro og rekreation.

■ Korte ophold

Styrk udbud og oplevelser, der henvender sig til kortere ferieophold.

BY & LANDSKAB

■ Ankomst

Styrk ankomsten og mødet med Søndervig. Om-
dan bagsider til forsider.

■ Landskabet

Træk klit- og dyrkningslandskabet ind i byen.

■ Badevej

Styrk Badevejs historiske rolle som rygrad i byen.

■ Handelsgade

Styrk koblingen mellem Badevej og Lodbjogsvej

■ Offentligt mødested

Skab nyt offentligt mødested og opholdsrum på Badevej.

■ Tilgængelighed

Styrk adgangen til klitter og strand af eksisterende stier.

■ Stier og ruter

Skab nye stier og ruter i omgivende landskab.

■ Fjorden

Åbn byen ud mod fjordlandskabets muligheder.

KAPITEL 17

IDENTITET OG MARKEDSFØRING

FOTO Stranden og Vesterhavet danner rammen om mange store oplevelser i Søndervig fra rolige solnedgange til vilde efterårsstorme.

IDENTITET & MARKEDSFØRING

Selv om Søndervig opstod som et lille fiskerleje, er det dog som badeferieby, den egentlig placerer sig på det danske landkort. Den historiske badeby opstod i kølvandet på industrialiseringen og det behov, det arbejdende folk i byen fik, for at holde fri og komme ud på landet og til vandet. Med tiden har en mere moderne version af badebyen udviklet sig med handelsgade og nye faciliteter, butikker, restauranter og oplevelser for de – i højsæsonen – omkring 5000 turister. I lavsæson bor her under 200. Søndervig er en ferieby, som lever efter skolekalenderens rytme.

Danmarks første badeby

Industrialiseringen i 1800-tallet hænger tæt sammen med opblomstringen af en egentlig feriekultur. Borger-skabet fik behov for at skabe en afstand til arbejdet ved at tage steder hen, hvor de ikke blev mindet om hverdagens hast og jag. Søndervig var med fra starten og tiltrak med sin skønne placering i de høje klitter mellem to vande, familier som søgte afslapning og rum for udfoldelse.

Strømmen af gæster til Søndervig tog hurtigt til, og i 1884 besluttede 42 håndværkere i Ringkøbing sig for at opføre et badehotel i Søndervig. Hver håndværker skød kr. 1.500,- i projektet og Søndervig Badehotel så sin begyndelse. Åbningen af badehotellet i Søndervig i 1918 gjorde Søndervig til Danmarks første badeby. Og det på trods af at Vesterhavet ansås og stadig anses, for at være for farligt at bade i. Til en begyndelse løste man det problem ved at pumpe vesterhavsvandet hen i et roligt bassin. En overgang var Vesterhavet tilgængeligt for badegæster iført reb og æ badebælte, en løkke om livet fastgjort på land.

Også den danske tradition for cykelferie kan spores tilbage til Søndervig, som kan prale af Danmarks første cykelsti, der blev anlagt fra Ringkøbing til Søndervig, med finansiering fra folkeaktier, som åbnede i 1922. For at skaffe penge til vedligeholdelse opkrævede man bompeng - 25 øre pr. voksen og 15 øre pr. barn. I alle årene tog den samme mand, Laurits Bøndergård, imod pengene fra sit bomhus.

Gennem en årrække under Anden Verdenskrig oplevede Søndervig en drastisk udvikling fra badeby og feriedestination til strategisk vigtigt punkt for den tyske besættelsesmagt, som frygtede invasion fra vest. Det gik brutalt ud over Søndervigs borgere såvel som fysiske miljø - oprindelige sommerhuse i klitterne blev revet ned til fordel for opbygning af 'Atlantvolden', som strakte sig fra de norske fjelde til de spanske kyster.

I dag er krigens påvirkning synlig i form af bunkerne på stranden og på det sidste stykke ad Badevej, der fører op i klitterne, som er bygget i karakteristiske betonelementer, som blev brugt under krigen til at skabe adgang for krigskøretøjer til stranden langs hele den jyske vestkyst.

Familieliv og oplevelser

Ligesom for 100 år siden kommer turisterne i dag til Søndervig for at slappe af og nyde det gode strandliv. De historiske sommerhuse med de blødt hvælvede stråtag, der ligger spredt i klitterne, står som tydelige vidnesbyrd om Søndervigs historie. Den fine ankomstvej leder besøgende fra det flade fjordlandskab igennem badebyen til toppen af klitterne, hvor man her - mere en 100 år efter - kan lade sig bjergtage af synet af det brusende Vesterhav og den uendelige horisont.

Samtidig har et væld af restauranter, butikker og underholdningstilbud indfundet sig langs byens nye handelsgade Lodbjergsvej. bowlinghal, vandland og tilbagevendende begivenheder som sandskulpturfestivalen og baggagerumsmarkedet gør byen levende.

Ligesom dengang er det stadig borgernes initiativ, der præger udviklingen af byen. Bl.a. har byens centerforening selv iværksat - og finansieret - et forbedret vejforløb med zoneinddeling og flisebelægning, og et større privat byggeprojekt er ved at muliggøre drømmen om en ny feriehuspark, som skal udvide Søndervig og skabe større - og bedre - kapacitet for de mange besøgende.

TILFREDSHED BLANDT TURISTER

3 STÆRKE SIDER

- Attraktioner og oplevelsescentre
- Strand, kyst og særlige naturområder
- Information og skiltning

3 SVAGE SIDER

- Bymiljø
- Infrastruktur som toiletter og parkering
- Naturlegepladser og lign.

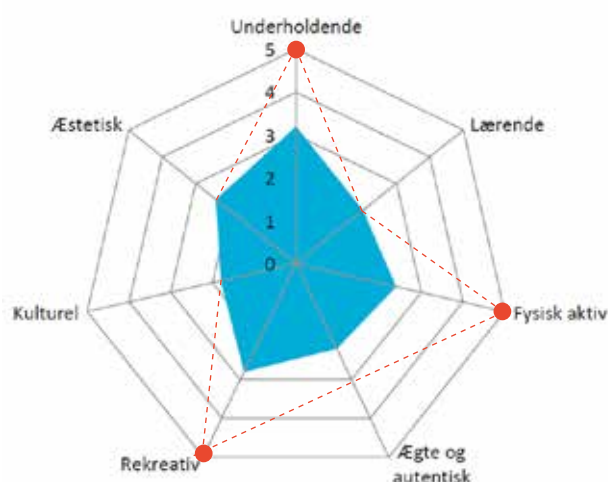

De historiske sommerhuse med de blødt hvælvede stråtag, der ligger spredt i klitterne står som tydelige vidnesbyrd om Søndervigs historie

Grundproduktet er der stadig

Turisterne værdsætter først og fremmest naturen og de mange tilbud i byen. I en undersøgelse af turisternes tilfredshed, foretaget af CKT, scorer Søndervig således højt på attraktioner og oplevelser, og byen fremhæves for sine mange festivaller og arrangementer for hele familien. Også kysten, stranden og naturen får god bedømmelse, og de adspurgte fremhæver badning og oplevelser ved strand og kyst som de vigtigste. Sammen med Hvide Sande får Søndervig topscore på strand, kyst, naturoplevelser.

Men markedet er under forandring, og konkurrencen er blevet betydeligt større. Det afspejles i turisternes oplevelse af Søndervig. Trods den naturskønne beliggenhed, det levende handelsliv og store udbud af aktiviteter, viser analyserne, at Søndervig får stadig vanskeligere ved at imødekomme moderne turisters krav om kvalitet og autentiske oplevelser. Her falder tilfredsheden. På parametre som bymiljø, parkering, legepladser, bænke, toiletfaciliteter og opholdssteder scorer Søndervig således lavest point hos turisterne.

MODEL: Modellen illustrerer ekspertpanelets vurdering af kerneoplevelser på feriestedet i forhold til syv forskellige oplevelsesparametre: Lærende, Fysisk aktiv, Ægte og autentisk, Rekreativ, Kulturel, Æstetisk og Underholdende. Disse er vurderet på en skala er 0-5, hvor 1 er lavest (0 i ringe grad) og 5 er højest (i meget høj grad). En lav score er ikke nødvendigvis et udtryk for at oplevelsen er dårlig, men blot at kerneoplevelsen ligger et andet sted.

Underholdende og rekreativ

Et panel af turismeeksperter besøgte i 2013 Søndervig og vurderede byen i forhold til, hvilke kerneoplevelser byen har. Eksperterne karakteriserede Søndervig som underholdende og rekreativ og i nogen grad fysisk aktiv. Det er med andre ord her byen står stærkest oplevelsesmæssigt. Løjnefaldende er det dog, at Søndervig - trods sin oprindelse som Danmarks første badeby - får laveste karakter i forhold til ægte og autentiske oplevelser. Det strider ikke blot mod byens historie, men også mod den satsning, der har været på at fastholde badebyfortællingen, bl.a. i form af genopførelsen af det tidligere badehotel i stil med det gamle. Da ønsket om nære og autentiske oplevelser vurderes til at være et stadigt vigtigere parametre i en turismekonkurrencesituation, er vurderingen tankevækkende.

Spørgsmålet om autenticitet er uden tvivl også byens største udfordring, men også byens store mulighed. Søndervig har de bedste forudsætninger for at vække historien og byens rødder til live, og formidle kulturhistorien om Danmarks første badehotel, den første cykelsti, og traditionen for at stå sammen og skabe den bedste oplevelse for sine besøgende. Grundproduktet er det, der skal blot styrkes og synliggøres.

Kerneværdier i markedsføring

På baggrund af undersøgelser og analyser af Hvide Sande, heriblandt inddragelsesprocessen med byens aktører og en markedsvurdering, anbefales det at satse på fortællingen om Søndervig som Danmarks første badeby, som det mest centrale budskab i markedsføringen af byen. Den oprindelige atmosfære og de historiske rødder skal synliggøres og vækkes til live i markedsføringen og formidlingen af byens kerneoplevelser. Det betyder, at de moderne attraktioner og oplevelser altid skal tænkes ind i den historiske sammenhæng og den arv, som Søndervig i dag bygger videre på.

Samtidig skal byen markedsføre sig på det store udbud af faciliteter og unikke naturoplevelser, som danner ramme om rekreation og afslapning for den moderne – og kræsne – turist. Her kan du finde ro og mørke, koble af og mærke naturens elementer – lige som generationer har gjort det før dig. Endelig skal byen fortsat udvikle og markedsføre sig på underholdning, der henvender sig til hele familien, fx events, konkurrencer og børneklubber. Søndervig er – dengang som nu – en eftertragtet tidslomme, hvor nærheden til både natur, underholdning, handel og gode spiseoplevelser kan nås på gåben.

Identitetsmarkører

Billeder siger mere end tusinde ord. Billedmateriale er i dag en vigtig del af markedsføring også inden for turismeerhvervet. Derfor anbefales det, at man også her gør sig tanker om, hvad for nogle billeder, der skal understøtte byens kerneoplevelser. På baggrund af de allerede identificerede kerneværdier anbefaler vi billeder fra udsigtspunktet i klitterne med badebyen og fjorden på den ene side og Vesterhavet på den anden, de historiske sommerhuse, den levende handelsgade og billeder, der symboliserer underholdning for hele familien.

KERNEVÆRDIER

KERNEVÆRDIER I MARKEDSFØRINGEN AF SØNDERVIG

- Den historiske badeby i formidling og billeder.
- Stilheden, mørket og blæsten.
- Underholdning for hele familien, fx. shopping, events, børneklubber og konkurrencer.

1

2

3

- 1 UDSIGT UD OVER STRANDEN, VESTERHAVET OG BUNKERNE, SOM VIDNER OM ANDEN VERDENSKRIG.
- 2 HELE FAMILIEN ER UNDERHOLDT PÅ STRANDEN
- 3 DE HISTORISKE SOMMERHUSE, DER LIGGER I GRYDER I KLITTERNE
- 4 LEVENDE HANDELSLIV OG UNDERHOLDNING

4

KAPITEL 18

Oplevelser og Erhvervsliv

Den moderne ferieby for børn

Søndervig appellerer til de klassiske sommerhusgæster, der ønsker essensen af badeferieby med shopping-muligheder, Vesterhavet og naturen inden for gåafstand. Søndervig er historien om den klassiske danske badeferieby, der med sin nærhed til Vesterhavet og det fine, kuperede sommerhusområde både nu og tidligere er et naturligt feriemål for mange besøgende, hvoraf mange er børnefamilier. Turisterne går på opdagelse i byens butikker, handler ind til aftensmaden eller nyder en is, mens de trasker over klitterne ned til stranden.

Børnefamilierne har mulighed for at besøge badelandet eller blive underholdt i Beach Bowl, hvis vejret ikke er gavmildt med tørvejr og varme. Søndervig udmærker sig også ved at have mindre attraktioner og events for hele familien som Sandskulpturfestivalen og Bagagerumsmarkedet. De er rammen om gode oplevelser for store og små, men der er et stort potentiale i at skabe flere midlertidige attraktioner, let tilgængelige og gratis oplevelser for børnefamilierne. Ocean Rescue Camp er et godt initiativ, der formidler og synliggør Vesterhavets kræfter, og som motiverer børn til aktiv ferie kombineret med læring. Samtidig er der fokus på sjov, leg og læring, som er vigtige elementer i salgsbare oplevelser målrettet børnefamilier.

Søndervig skal sætte særligt fokus på at skabe flere oplevelser, faciliteter, events og mindre midlertidige attraktioner, der er målrettet børnefamilier. Eksempelvis gode byrum og en naturlegeplads, der inviterer både voksne og børn i forskellige aldersklasser til uforpligtende leg og ophold. Brug livredderne mere aktivt i formidlingen af Vesterhavets kræfter. Det vil styrke børnefamiliens tilknytning til Søndervig og gøre dem trygge. Lav ugentlige konkurrencer for hele familien, hvor de i fællesskab kan gå på skattejagt, bygge storslåede sand-slottet eller konstruere deres helt egen drage.

Serviceoplevelsestjekket (se bilag 6) viste, at turisterne oplevede god service, men savnede værtskab og autenticitet. Det er derfor oplagt at sætte fokus på værtskabet og udvikle byens serviceniveau i retning af det mere personlige, nære og autentiske.

Stedbundne madoplevelser

Søndervig tilbyder med sine butikker og spisesteder et

fint handelsliv med mange muligheder. Byens butikker gør en dyd ud af høj personlig service, hvilket er en stor kvalitet. Dog trækker byens butiks- og restaurationsliv ikke referencer tilbage til badebysstemningen eller til de særlige stedbundne kvaliteter. Der findes enkelte gode spisesteder i byen, men både butikslivet og restaurationsmiljøet kan med fordel styrke de lokale fortællinger og udnytte Søndervigs potentiale for at positionere sig

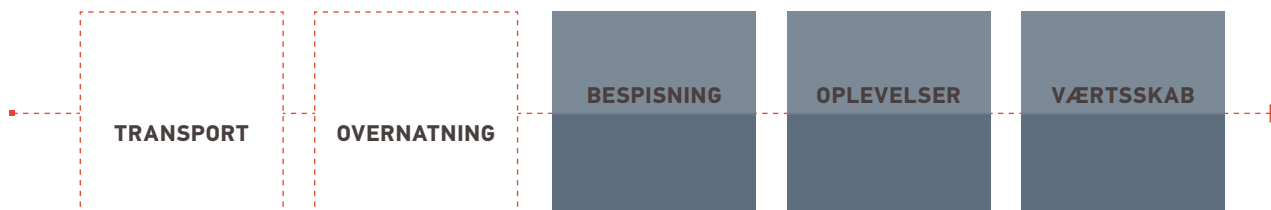
POTENTIALER OG UDFORDRINGER

POTENTIALER

- Mange mindre attraktioner og muligheder for oplevelser og events for hele familien såsom sandskulpturfestival og baggagerumsmarked.
- Levende handelsliv og god service
- Intim by med mange smukke huse, storslået natur, strand og rent vand
- Stærk organisering, bredt samarbejde og investeringsvillighed i byen
- En rigtig ferie- og badeby som er vant til turister

UDFORDRINGER

- Manglende fornyelse i udbud af oplevelser
- Spisesteder vurderes lavt på kvalitet i forhold til pris
- Stor sæson- og vejrafhængighed og farlige badeforhold
- Manglende netværk og samarbejde med turismeaktører i Hvide Sande og Søndervig og omkring Ringkøbing Fjord.
- Manglende samarbejde på tværs af værdikæderne.
- Lodbergsvej mangler charme og autenticitet og ligner alle andre steder.
- Værtsskabet mangler på grund af byens karakter af at være en turistby.

VÆRDIKÆDE: Søndervig skal tænke hele vejen rundt om turistens oplevelse. Ud af værdikædens fem kategorier skal Søndervig særligt styrke bespisning, oplevelser og værtsskab.

som en aktiv handelsby for sommerhusoplandet og nærområdet. Søndervig skal være det sted, hvor gæster kan erhverve sig lokalt kunsthåndværk, lokale fødevarer og opleve en attraktiv handelsby. Restaurationsmiljøet skal også i langt højere grad styrke kvaliteten i deres udbud og bruge lokaleproducerede råvarer.

Med et større fokus på lokalproducerede fødevarer og de fortællinger, der knytter sig dertil, vil koblingen til resten af destinationen blive stærkere. Det vil også bidrage til en større bevidsthed hos gæsterne om, at Søndervig er stedet, hvor de kan tage hen for at få lokale kvalitetsoplevelser.

Porten til ro og Vesterhavet

Søndervig er en af landets første badeferiebyer, hvor datidens turister drog til for at få lige mængder saltvand, ro og kaffe med kage. Selv i dag afkræver turisterne de samme værdier og oplevelser. Ingen har rigtigt været på besøg i et sommerhus eller i Søndervig by, hvis de ikke lige har været nede på stranden eller for den sags skyld hygget sig med en kop kaffe. Kombinationen mellem kysten, klitterne og fjordlandskabet indbyder til, at Søndervig i højere grad tænkes som rammen om ro og rekreation. Disse kvaliteter og værdier er der store potentialer i. Søndervig skal ikke kun være kendt som Porten til Vesterhavet, men også som byen hvor gæsten finder ro og tid til fordybelse, hvilket skal understøttes af en række oplevelser og faciliteter. Derfor skal udbuddet af korte overnatningsmuligheder styrkes, så Søndervig kan blive det sted, hvor den travle bybo kan trække sig tilbage for at finde ro og rekreation, også hvis det kun er

for et par dage.

Kombinationen af saltvand, klitlandskab og den evige kyststrækning indbyder til ro og afslapning. Fornemmelsen og nærværet af disse værdier, skal der findes plads til midt i den moderne badeby. Styrk fornemmelsen af den smukke natur inde i byens miljø, skab muligheder og rum for fordybelse.

ANBEFALINGER

- Skab flere oplevelser og faciliteter for børnefamilier.
- Styrk byens kvaliteter som handelsby.
- Skab flere events, midlertidige aktiviteter og underholdning.
- Styrk koblingen til Hvide Sande og hele destination Ringkøbing Fjord.
- Brug kysten, klitterne og fjorden som afsæt for at skabe oplevelser, ro og rekreation.
- Styrk udbud og oplevelser, der henvender sig til kortere ferieophold.

- 1 BØRN BYGGER KUNST AF SKRALD, DE HAR FUNDET PÅ STRANDEN. -SKRALDEEVENT
- 2 HEN OVER SOMMEREN TILTRÆKKER SØNDERVIG GÆSTER TIL DET STORE BAGGAGERUMSMARKED.
- 3 I SØNDERVIG ER DER EVENTS FOR HELE FAMILIEN. HER BESØGER TURISTER SANDSKULPTURFESTIVALEN.
- 4 FRA SØNDERVIG HAR MAN LET ADGANG TIL FJORDEN, SOM BYDER PÅ ROLIGT VAND OG LANGE CYKELTURE.

KAPITEL 19

BY LANDSKAB

BY & LANDSKAB

Søndervig ligger mellem høje klitter mod vest og det dyrkede tidligere fjordlandskab mod øst. Byen er opstået omkring Lodbjergsvej og Badevej, som er to centrale gader i byen. Særligt Badevej forbinder baglandet med Vesterhavet og ender højt i landskabet på den stejle klit, inden mødet med stranden og havet. Fra dette punkt og andre højtliggende klitoppe er der lange kig både til havet og baglandet med Ringkøbing, de dyrkede marker og vindmøllerne omkring Ringkøbing fjord.

Afsnittene om By og landskab sætter fokus på de fysiske rammer for turismeudviklingen i Søndervig. Afsnittet analyserer de fysiske rammers styrker, svagheder og potentialer og giver på den baggrund anbefalinger til den fremtidige udvikling af Søndervig. Analyserne udpeger byens mange potentialer, hvor af tre udvalgte indsatsområder beskrives nærmere.

Søndervigs store landskabelige potentialer ligger i at genfinde balancen mellem den oprindelige og den nye badeby.

Historisk og ny badeby

Omkring Søndervig ligger der mange sommerhuse spredt i klitterne. Sammen med Badevejs forløb mellem klitterne, repræsenterer de den oprindelige badeby med smalle stier i klitterne og huse som tilpasser sig landskabet. Lodbjergsvej og den mere urbane del af Søndervig med p-pladser, flisebelagte gader, pullerter og lamper repræsenterer den nye del af Søndervig, som med tiden har kilet sig ind sig ind mellem den oprindelige natur og by.

Søndervigs landskabelige, store potentialer ligger i at genfinde balancen mellem den oprindelige og den nye badeby. Således at de fysiske rammer understøtter samspillet mellem oprindeligt og nyt. De fysiske rammer skal gentænkes flere steder, så oplevelsesrum og forbindelser i byen og naturen knyttes sammen til en

samlet oplevelse og fortælling om badebyen på vestkysten. Søndervig skal positionere sig som den historiske badeby med en lang historie og nutidig forståelse af gæsternes krav til en moderne badeby. I fremtiden skal Søndervigs fysiske rammer styrke oplevelsen af en badeby i tæt relation til det omgivende landskab og natur, samtidig med at moderne tilbud og faciliteter bliver en del af oplevelsen.

Overordnet skal Søndervig arbejde med ankomsten til og mødet med byen fra Ringkøbingvej og Holmsland Klitvej og trække det omgivende landskab helt ind til byen. Byens oprindelige hierarki skal genskabes, så Badevejs vigtige rolle som historisk linje og bindeled mellem bagland og havet står tydeligere frem. Det kan man gøre ved at genfinde byens offentlig samlingspunkt og mødested, som oprindeligt var Badehotellet på Badevej. Fjordlandskabets rekreative muligheder for gå-, cykel og rideture kan udnyttes bedre ved at orientere byen herud mod. Oversigtskort, foldere og sammenhængende stier og ruter vil formidle Søndervigs særlige historier og fortællinger.

GENERELLE ANBEFALINGER

- Styrk ankomsten og mødet med Søndervig. Omdan bagsider til forsider.
- Træk klit- og dyrkningslandskabet ind i byen.
- Styrk Badevejs historiske rolle som rygrad i byen.
- Styrk koblingen mellem Badevej og Lodbjergsvej.
- Skab nyt offentligt samlingspunkt på Badevej.
- Styrk adgangen til klitter og strand ad eksisterende stier.
- Skab nye stier og ruter i det omgivende landskab.
- Orienter byen ud mod fjordlandskabets muligheder.

Byen og de belagte flader

Bilismen har sat sit præg på udviklingen i Søndervig, så krav til belagte gader og store parkeringspladser har været med til at definere byen de senere år. Særligt Lodbjergsvej og Badevej er omdannet til gader med betonfliser og meget gadeinventar. Ligeledes er området bag butikkerne på Lodbjergsvej asfaltbelagte p-pladser. Flere steder er klitter og anden beplantning afløst af belagte urbane flader.

Ligeledes bør der arbejdes med en strategi for gadeinventar, skiltning og møblering i gaderummene med henblik på at skabe mere ro og højne oplevelsen af byen.

Oplevelsen af Søndervig kan styrkes, hvis de mange, belagte flader gentænkes og reduceres til fordel for beplantning af hjemmehørende arter, som i forvejen vokser omkring Søndervig. En generel beplantningsstrategi for byen, som tager udgangspunkt i områdets karakter og vækstforhold vil styrke oplevelsen af at komme til en badeby ved Vesterhavet. Ligeledes bør der arbejdes med en strategi for gadeinventar, skiltning og møblering i gaderummene med henblik på at skabe mere ro og højne oplevelsen af byen.

Trafik og infrastruktur

Trods pullerter og skiltning er trafikken en udfordring i Søndervig og en trafikanalyse af flowet gennem byen kunne afgøre, om der er mulighed for at ensrette Lodbjergsvej og evt. reducere antallet af p-pladser omkring Badevej. Houvig Klitvej bør i fremtiden betragtes som en del af oplevelsen i Søndervig og skal indgå som en vej i byen og ikke en landevej eller gennemfartsvej. Det vil gavne Søndervig, hvis farten sænkes på Houvig Klitvej

ved byskiltet i nord og syd. Særligt når den nye feriepark øst for Houvig Klitvej bliver etableret er det vigtigt, at vejen ikke bliver en barriere mellem det gamle og nye Søndervig. Der vil i den forbindelse være behov for en analyse af trafik, adgangs- og parkeringsforhold og fremtidige behov. Analysen bør undersøge, hvordan der bedst kan skabes adgang til stranden og handelsmiljøet i byen, samtidig med at der gives plads til at trække naturen ind i byen. Den bør ligeledes undersøge mulighederne for at gentænke adgangs- og parkeringsforhold på badevej og opnå synergi mellem let adgang og attraktive opholdsmuligheder.

Ny feriepark

Med planerne om at udvide Søndervig med en ny feriepark mod øst er der behov for omhyggelige overvejelser og planlægning for at sikre byens sammenhæng og infrastruktur. I planlægningen skal det sikres, at det nye område kobler sig på den eksisterende by, strand og havet på tværs af Houvig Klitvej og hele parkeringsarealet langs landevejen.

Samtidig er det vigtigt, at den nye ferieby tager afsæt i områdets historie som drænet fjord med drærender og vådområder. Ligeledes skal Holmsland Klitvej indtænkes i planlægningen, så gående og cyklende har god og nem adgang til by og strand.

Panorama for enden af Badevej

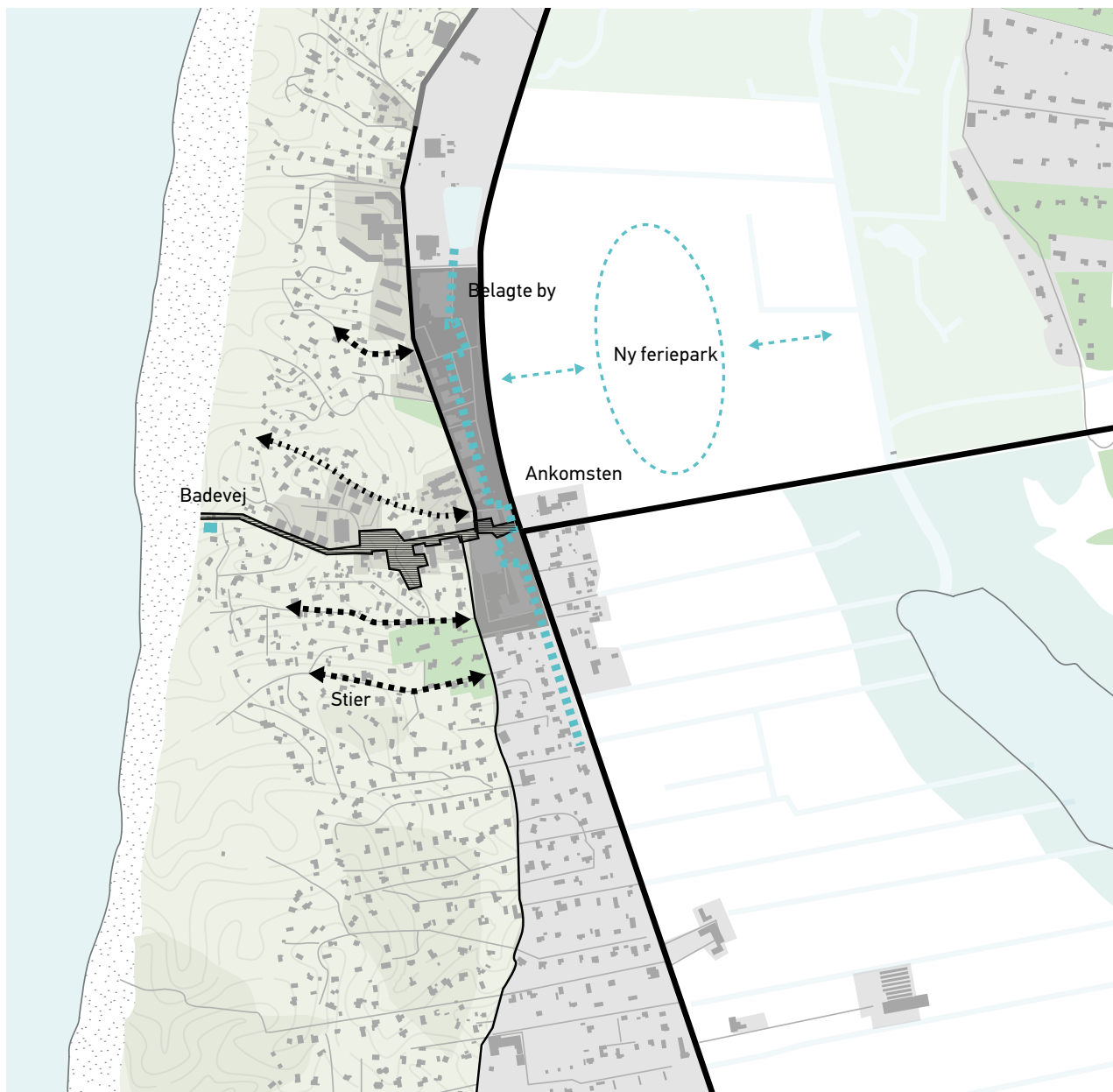
Badevej ender i et unikt højde- og udsigtspunkt inden de stejle klitter bliver til stand og hav. På toppen af klitten ligger Panoramakiosken. I dag er bygningen og udearealerne omkring ikke af særlig karakter eller kvalitet og den fine placering med udsigt til hav og bagland udnyttes ikke.

Det er derfor positivt, at der er igangsat planer om en ny bygning med nye faciliteter og formidlingsfunktioner, som fremadrettet skal omdanne dette fine højdepunkt til en vigtig del af oplevelsen i Søndervig.

POTENTIALER Søndervig orienterer sig mod havet med et net af mindre veje mellem sommerhusene i klitterne vest for Lodbjergsvej

- **Beliggenhed:** Søndervig ligger mellem kuperede klitter og fladt fjordlandskab. Tæt på Vesterhavet og Ringkøbing fjord.
- **Naturen:** Søndervig har tæthed til klitter og fjord. Naturen var udgangspunktet for byen, og klitterne danner baggrunds-tæppe til store dele af sommerhusbebyggelsen.
- **Badevej:** Byens historiske linje og særlige forløb fra baglandet til Vesterhavet. Badevej og højdepunktet for enden af vejen er central for oplevelsen af Søndervig og mødet med havet.
- **Cykelsti:** Søndervig er forbundet til Hvide Sande ad en sydgående cykelsti gennem klitterne.

UDFORDRINGER: Søndervig er udfordret af bilismens krav til badebyen. Den oprindelige badeby er udfordret af den nye badeby.

- Ankomsten til byen er præget af bagsider og belagte parkeringspladser. Bygningsfacaderne ud mod Houvig Klitvej har karakter af bagside, og byen vender ryggen til Holmsland Klitvej og fjorden.
- Den belagte by har skubbet naturen ud. Gadeinventar og belagte flader præger bybilledet omkring Lodbjergsvej og starten af Badevej.
- Badevej har mistet sin karakter af historisk linje til havet. Og højdepunktet for enden af Badevej mangler kvalitet og faciliteter, der matcher placeringen.
- De eksisterende stier i klitterne er svært tilgængelige.
- Den planlagte nye ferieparks relation til Søndervig og koblingen mellem nyt og gammelt.

ANBEFALINGER Søndervig har en stærk historie og et omgivende landskab, som kan påvirke udviklingen af byen.

- Styrk ankomsten, så det signalerer vestjysk badeby. Og omdan bagsider til forside. Skab sammenhæng mellem ny feriepark og eksisterende by.
- Styrk relationen til det omgivende landskab og træk klit- og fjordlandskabet helt ind til byen. Overvej behovet for belagte flader, og skab mere plads til beplantning.
- Styrk Badevej som den historiske linje og den smalle vej til havet. Og skab et nyt offentligt mødested på Badevej.
- Gentænk højdepunktet for enden af Badevej så den unikke beliggenhed bearbejdes med respekt for stedet.
- Styrk adgangen til eksisterende stier og lav sammenhængende stier og ruter i det omgivende landskab.
- Orienter Søndervig mod fjordlandskabet mod øst.

Adgang til klitter og strand

Søndervig orienterer sig mod vest, hvor mange stier og veje ligger som tråde mellem husene. I dag er det ikke let som besøgende at færdes på de mange stier og veje, fordi de enten ender blindt eller er skiltet med "adgang forbudt". Der ligger et stort potentiale i at gøre de mange stier tilgængelige og forbinde de eksisterende stier med nye, så der dannes ruter i det omkringliggende landskab. Der er igangsat et arbejde med at forbedre adgangen til klitter og strand af eksisterende stier. Ruter af varierende længde og type vil styrke oplevelsen af Søndervig og give de besøgende mulighed for at se dele af det ældste Søndervig, som ikke opleves fra byens handelsgade.

Søndervigs Centerforening er som led i vækstgruppeforløbet i 2013 gået i dialog med borgerforeningen og har taget initiativ til i samarbejde med kommunen om at få skabt bedre adgangsforhold ad stierne i klitlandskabet.

Formidling

Søndervig er en af landets ældste badebyer og rummer mange historier og naturoplevelser. I dag er disse fortællinger ikke tilgængelige for byens gæster. En formidling af stedets historier og særlige steder vil styrke oplevelsen af badebyen og give en større forståelse af Søndervigs kvaliteter og muligheder. Sammen med et oversigtskort med markerede gå- og cykelruter skal byens historie formidles i en folder.

Former, farver og materialer

Søndervig har sin helt egen karakter og stofflighed på grund af sin fine placering mellem de bølgende klitter og de flade marker på den tidligere fjord mod øst.

Byen og husene har som udgangspunkt underlagt sig landskabet og områdets præmisser med vestenvind og barske vækstvilkår for planter, dyr og mennesker. Læ har en helt særlig betydning her, og ønsket om at holde på sandet med marehalm og hjælme er karakteristisk for Søndervig. Landskabets farver er naturens farver med blågrønne nuancer af marehalm, blandet med klitroser som blomstrer hvidt og lyserødt. Enkelte steder har fyr og gran slået rod og taget form af vestenvindens konstante påvirkning og bidrager med mørke grønne farver. Søndervig er præget af smalle sandveje, som leder fra Lodbjergsvej ned mod stranden.

Her er ingen skarpe kanter, men bløde overgange mellem sand, beplantning og husenes belagte terrasser og belægninger.

Mange af Søndervig oprindelige træhuse blev ødelagt under 2. verdenskrig, hvor træbeklædningen blev brugt til brændsel. I dag er sommerhusområdet en blanding af nye og gamle huse og mange forskellige stilarter, der er bundet sammen af klitterne som baggrundstæppe. Husene putter sig i klitterne sammen med enkelte mere markante huse, som ligger på toppen af en klit.

I den nyere del af Søndervig er der indført den del nye belægninger i form af betonfliser i flere nuancer, asfalt og udsmykninger med granit chaussesten. Gaderne er udstyret med inventar og skilte, som skaber en helt anden stemning af handelsby.

Søndervig skal finde den oprindelige sommerhusstemning med enkle løsninger, der giver mere plads til det grønne, landskabets bløde former, og afstemte, rolige farver. Fjordens flade landskab med drænrender og læhegn skal i fremtiden være med til at give den nye feriepark en lokal forankring og forbindelse mellem byen og fjorden.

I fremtiden er det vigtigt at fortsætte brugen af Søndervigs særlige karakter, hvor materialer som træ og store betonbelægninger på sidste del af Badevej, markerer sig og underlægger sig klitlandskabet. Med udgangspunkt i genkendelige materialer, farver, former og beplantning skal der skabes byrum og opholdsmuligheder, som tilpasser sig stedets klima.

Søndervig skal finde den oprindelige sommerhusstemning med enkle løsninger, der giver mere plads til det grønne, landskabets bløde former og afstemte, rolige farver.

1

2

3

4

1 TRÆ OG RÅ BETON, SOM KAN MODSTÅ VIND OG VEJR.

2 SAND, STRAND OG HAV I BLÅ, GRÅ, GRØNNE OG GYLDNE NUANCER.

3 BLØDE KLITTER OG SMALLE STIER, DER FLETTER SIG IND OG UD MELLEM SOMMERHUSE OG BYEN

4 MAREHALM, SOM TRÆKKER DET GRØNNE IND I BYEN.

KAPITEL 20

TRE FYSISKE INDSATSOMRÅDER

1

2

3

1 BADEVEJ I DAG

2 ANKOMST OG BAGSIDE I DAG

3 MANGLENDE ADGANG TIL FJORDEN I DAG

Ankomst

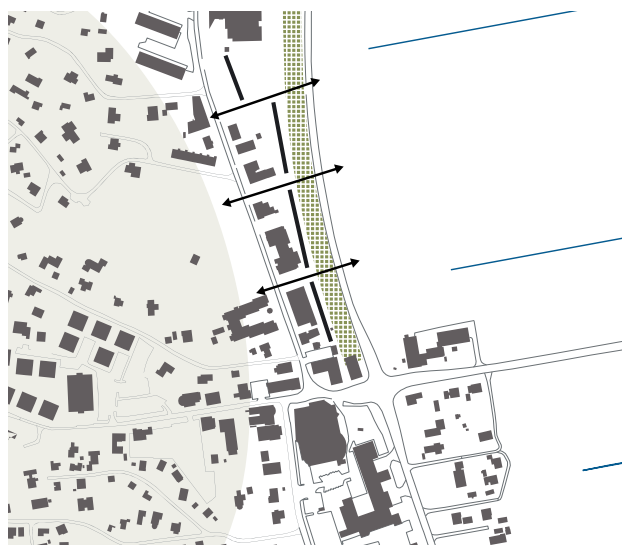
Mødet med Søndervig er i dag præget af p-pladser og bagsider af byens handelsgade Lodbjergsvej. Den moderne by med belagte arealer har kilet sig ind i det oprindelige Søndervig, hvor naturen tidligere var meget synlig og afgørende for turistens brug af området.

Den nye badeby med p-pladser og åbne, belagte flader skal begrønnes og blødes op, så det oprindelige landskab og stedets karakter kommer frem. Træk det omgivende landskab ind i byen, og benyt beplantning, som allerede fungerer i det barske landskab.

Ankomsten til Søndervig er ansigtet udadtil og skal signalere vestjyst badeby. Ankomsten kan styrkes langs Søndervig landevej med en markering i vejen, der viser afstanden til havet. Markeringen skal ikke rage op i det flade landskab, men i krydset mellem Søndervig Landevej og Holmslandklit, skal reklameskilte nedtones, så det ikke tager opmærksomheden fra klitterne, som rejser sig i baggrunden.

ANKOMST I DAG MED BAGSIDE KARAKTER Store asfalt-belagte arealer og reklameskilte møder turistene ved ankomsten til Søndervig.

NY FORSIDE Styrk det grønne og relationen til det omgivende landskab. Dyrk kiggene til fjorden fra Lodbjergsvej.

1

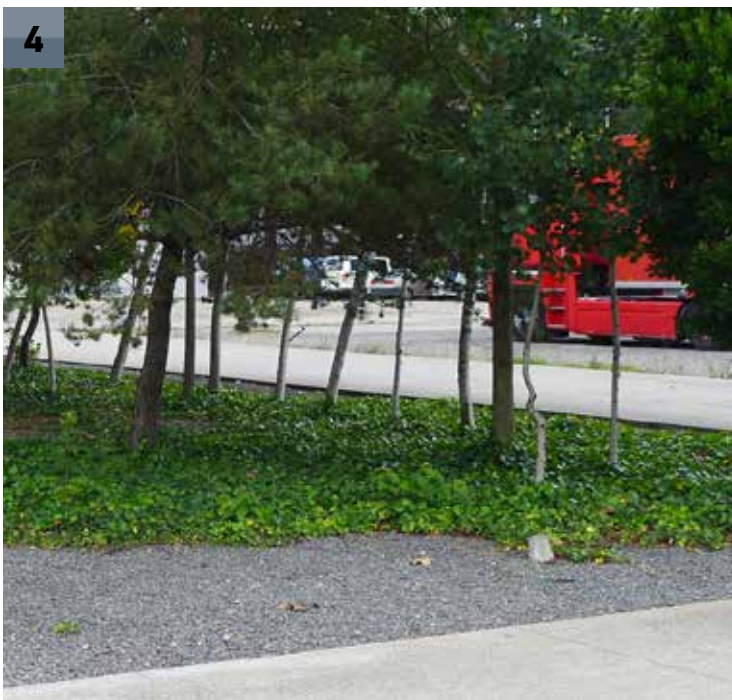
2

3

4

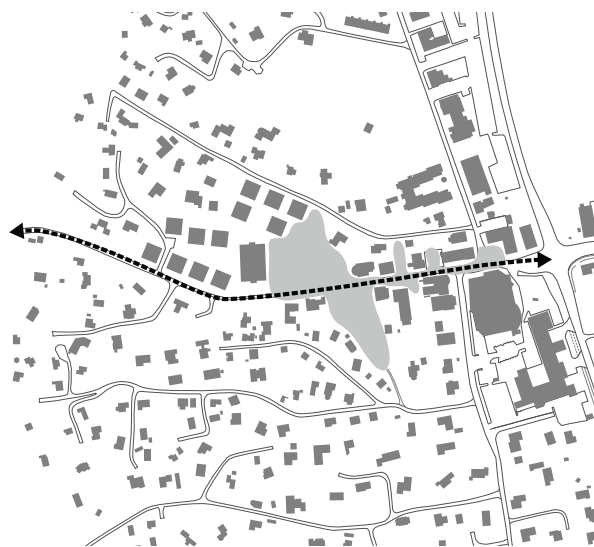
- 1 PARKERING STRUKTURERET OMKRING HÆKKE
- 2 OPRINDELIGE MATERIALER I BELÆGNING
- 3 BRUG AF VEGETATION I BYEN
- 4 GRUPPER AF BEPLANTNING PÅ P-PLADS

Badevej

Badevejs historiske linje er udvisket, og vejen har mistet sin karakter som byens hovednerve til havet. Badevej har på dele af forløbet mistet sit smalle forløb, fordi klitterne er trukket tilbage, så p-pladser og åbne arealer breder Badevej ud. På den føste del af vejen er bygningsfacaderne tomme og triste, og vejen mangler et offentligt mødested og samlingspunkt.

Badevej er den historiske linje, der skal styrkes som forbindelse mellem bagland, by og strand. Særligt omkring turistinformationen skal bygning og udearealer gentænkes, så Badevej genfinder sin rolle som byens historiske linje mellem baglandet og havet. Gadens udflydende karakter skal strammes op, så linjen til havet skærer sig præcist ned gennem klitter og sommerhuse. Badevej skal forholde sig til det gamle Søndervig i valg af materialer og skala, og nye offentlige opholdsrum skal etableres, som erstatning for det gamle badehotels udadvendte og offentlige funktion.

For enden af Badevej skal højdepunktet udnytte sin unikke beliggenhed til et formidlingspunkt og mødested med relation til stranden og havet.

STYRKE BADEVEJS SMALLE FORLØB Badevej skal genfinde sin historiske rolle som smal vej gennem landskabet.

STYRKE OPHOLD OG KARAKTEREN AF BADEBY Det omgivende landskab skal trækkes helt ind til Badevej, og der skal skabes et nyt offentligt samlingspunkt.

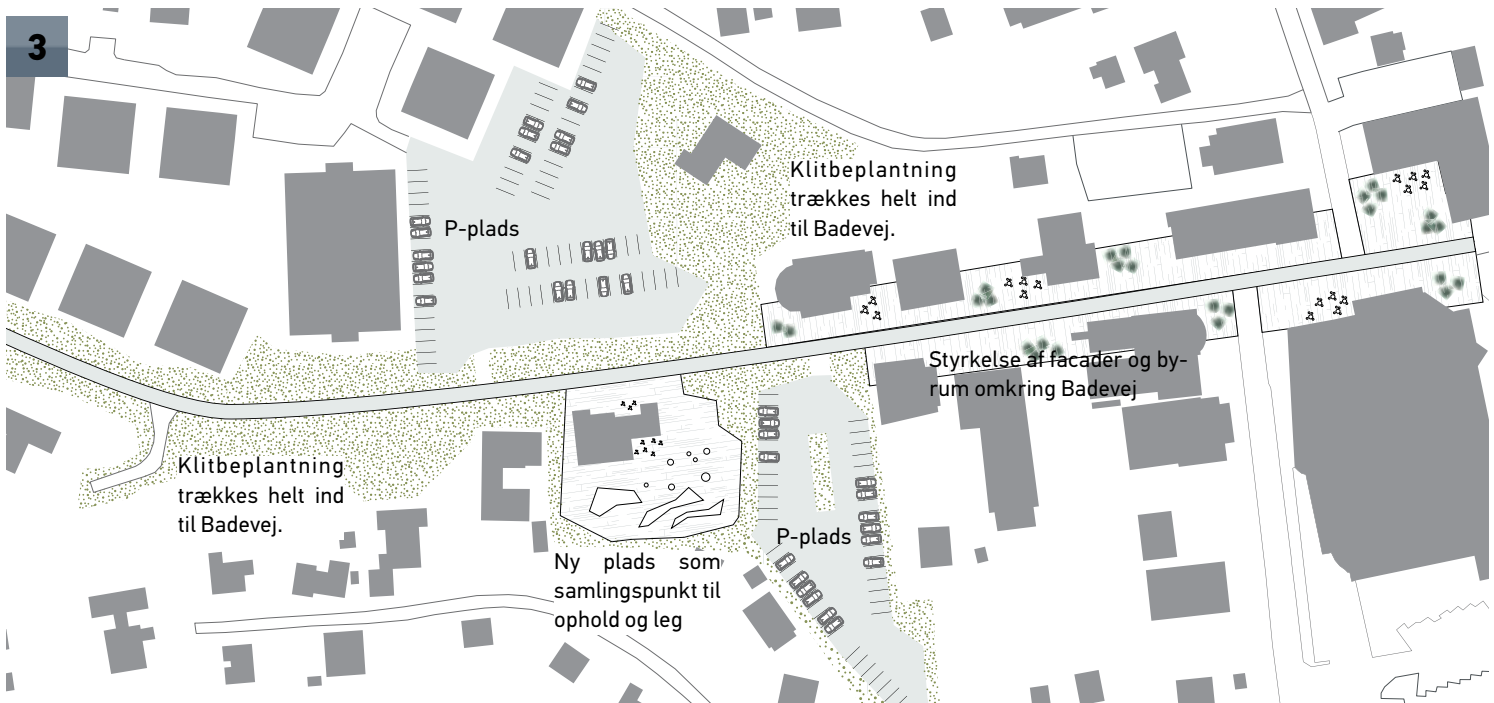
1

2

3

4

1 NYT MØDESTED OG SAMLINGSPUNKT

2 LEG OG OPHOLD

3 PRINCIPSKITSE AF BADEVEJ MED NY PLADS

4 MAREHALM HELT INDE I BYEN

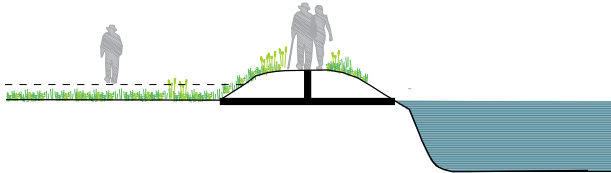
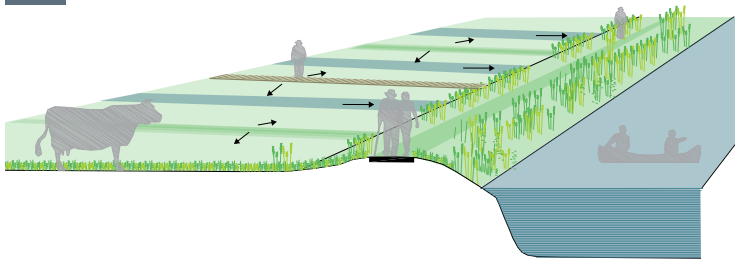
Adgang til fjorden og omgivende landskab.

I dag vender byen ryggen mod fjorden. Mod syd skærmer bred beplantning for kontakten til fjorden. Den manglende relation til fjorden er forstærket af Holmsland Klitvej, som kiler sig ind mellem byen og baglandet.

Orienter Søndervig mod fjorden, og skab nye stier og forbindelser mod øst. Udnyt landskabets linjer og drærender, som allerede i dag fører ud mod fjorden. Udbyg eksisterende stisystemer, så området øst for Søndervig med fjord, golfbane mm. bliver tilgængeligt.

Forbind og udbyg eksisterende stier til ruter af varierende længde, type og tema. Undgå skiltning, men arbejd med diskret markering i landskabet. Bevægelsen skal tilgodese både cykler, gående og evt. ridende.

1

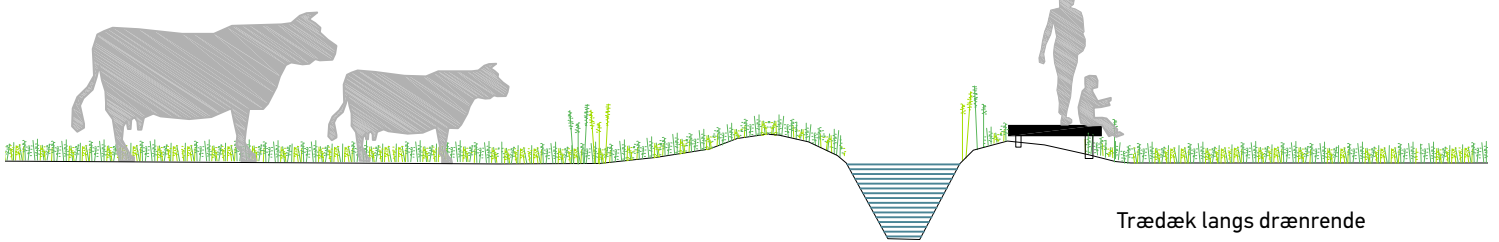

Adgang langs å og render på
højerer ligende høfter

2

3

Trædæk langs drænrende

4

- 1 PRINCIP FOR AT FÆRDES LANGS Å & DRÆNRENDE
- 2 NYE MULIGHEDER FOR CYKELRUTER
- 3 PRINCIP FOR AT FÆRDES LANGS DRÆNRENDE
- 4 DRÆNRENDE

A full-page background image of a beach. The sky is a clear, bright blue. The ocean is a deep blue with white-capped waves breaking. Several people are visible in the water, some standing and some swimming. The word "BILAG" is centered in the middle of the image, flanked by two horizontal bars.

BILAG
